PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Twice-weekly Newspaper in Canada, Published by the Lith. Press Association, P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ont., Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Darbo Žmonių Laikraštis

Visų Šalių Darbininkai, Vienykitės! Jūs Nieko Nepralaimėsit, Tik Retežius, O Išlaimėsit Visą Pasaulį!

Nr. 290 ANTRADIENIS, GRUODŽIO (DECEMBER) 27, 1938, TORONTO, ONTARIO METAI VII

REAKCIONIERIAI NORI PAKENKTI PROGRESYVIAMS

Atgaivino Beveik Mirusią Apvienytos Kanados Lygą ir Daro Suokalbius Pas Majorą

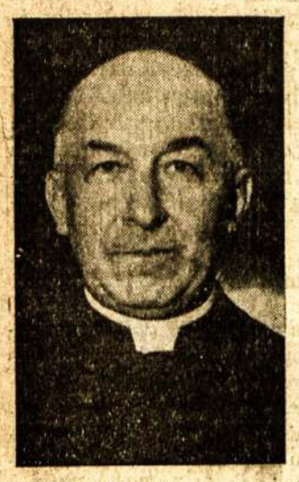

Kardinolas **Mundelein**, Čikagos diocezijos arcivyskupas, per radio pareiškė, jog kunigas Charles E. Coughlin neturi teisių kalbėti katalikų bažnyčios vardu. Caughlinas per radio keikdavo komunistus ir girdavo fašistus. Pastaruoju laiku jis pradėjo pulti žydus.

TORONTO, Ont. — Paskutinėm dienom Toronto rinkikams iškilo klausimas, kas tikrenybėje yra ta Apvienytos Kanados Lyga, kurios vardu yra skleidžiama prieškomunistinė propaganda per radio kiekvieną vakarą?

Taipgi, kas jos vadai? Kur jie gauna pinigų apmokėjimui radio?

Ši lyga nekurį laiką atgal buvo subankrutavus. Spalio mėnesį telefonų kompanija nukirto liniją linkui jos ofiso del neužsimokėjimo už telefono naudojimą. Taipgi raštinės baldai buvo surašyti, turėjo būti paimti už nemokėtas sąskaitas.

Dabar ši organizacija išgali užmokėti už radio ir ne desėtkus, bet veik tūkstantį dolerių.

Kur ji gauna pinigų?

Tačiau paslaptis jau paaiški.

Pereitą ketvirtadienį šios lygos nariai turėję slaptą susirinkimą majoro Daly raštinėj. Koks šio susirinkimo buvo tikslas, sunku buvo žinoti. Tiek žinoma, jog šis susirinkimas nebuvo raštininko atžymėtas numatomų susirinkimų ar pasitarimų knygoje.

Yra, tačiau, manoma, jog visi didiej namų r šap pastatų savininkai darbuojasi, kad nedaleisti išrinkti Tim Bucką ir kitus pažangius kandidatus, kurie reikalauja apdėti mokesčiais korpo racijas ir viešbučius (kaip Royal York).

Šis klausimas dar daugiau paaiški, kuomet surandama, jog Apvienytos Kanados Lygos prezidentu yra Mr. J. Clifford, kurs galva sekančių firmų.

F. C. Burns Real Estate Corporation.
Chudleigh Construction Co.
Alied Building Suplies.
Brown Hardware Co., Ltd.

Mr. Burns atsisako nurodyti, kur jis gauna pinigų del radio.

Savo kalboj per radio šios Lygos kalbėtojai skelbia visokius prasimanymus apie komunistus ir socialistus.

Jungtinės Valstijos Pradės Smarkiai Ginkluotis

WASHINGTON. — Jungtinių Valstijų prezidentas Rooseveltas paskutinėmis dienomis padarė apsiginklavimo projektą, kuris yra didžiausias pokariniais laikais. Jis reikalaus krongreso paskirti du bilijonu dolerių del apsiginklavimo.

Sulyg patikimų šaltinių pranešimų, Rooseveltas reikalaująs padidinti Jungtinių Valstijų orlaivyną iki 13,000 orlaivių ir tokiu būdu sulyginti su Vokietijos, Italijos ir Japonijos orlaivynu. Taip pat reikalauja apginkluoti armiją moderniškais šautuvais, lauko artilerija, priešorlaivinėmis ir prieštankinėmis kanuolėmis. Žodžiu, taip sumodernizuoti armiją, kad jos technika būtų lygi diktatoriškų šalių technikai. Šale to paruošti industriją karui ir išlavinti civilinių lakūnų ir technikų didelį rezervą.

Tuo pačiu laiku baisiai pašlijo Vokietijos - Jungtinių Valstijų santykiai. Hitleris baisiai įpyko, kam Jungtinių Valstijų vidaus reikalų sekretorius bekalbėdamas Clevelande jį išvadino brutališku diktatorium. O dar daugiau įpyko, kuomet sužinojo, kad Rooseveltas reikalauja apsiginklavimui dviejų bilijonų dolerių. Jo atstovas Jungtinėms Valstijoms įteikė Jungtinių Valstijų reikalų ministerijai griežtą protestą, reikalaujantį atsiprašyti Hitlerio už "įžeidimą." Tačiau Jungtinių Valstijų vyriausybė nepriėmė to protesto, nes jis perdaug biaurus, įžeidžiąs ne tik šalies prezidentą, bet ir visus žmones.

Jungtinėm Valstijom protesto nepriėmus, Berlyno nazių viršūnėse pasidarė didelis skandalas. Hitleris nevyko į kalėdines atostogas, bet susišaukė savo padėjėjus ir svarstė, ką daryti, o visa nazių spauda, nepaaiškindama žmonėms, ką Jungtinių Valstijų vidaus reikalų sekretorius Ickes pasakė ant Hitlerio, pradėjo atakuoti Jungtines Valstijas ir jų viršininkus. Diplomatiniai santykiai yra netoli nutrūkimo taško.

Leonas Blumas, Francijos socialistų vadas, kurs, kaip praneša, raginąs remti Daladerio politiką. Kairieji socialistai, griežtai smerkią Daladerio politiką, likę mažumoj. Žinoma, eilinių tarpe kairieji sudaro daugumą.

AR REIKIA GERESNIŲ ĮRODYMŲ

VLINIUS, Gruodžio 20. — Nesenai įvykusiuose Vilniaus krašto savivaldybių rinkimuose, Švenčionių apskrityj 18 seniūnijų tarybininkais bei padėjėjais išrinkti 159 lietuviai, o gudų, rusų, žydų ir lenkų sykiu išrinkta tik 68.

Vokietijos Naziai Nori Paverst Lietuvą Vasalu

BERLYNAS, Gruodžio 23. — Pasitikėjimo verti šaltiniai tvirtina, kad nazių valdžia nusprendus "negrobti" Klaipėdos, jeigu Smetonos valdžia sutiks Lietuvą paversti Vokietijos vasalu, kokiu dabar yra Čekoslovakija.

Tuo reikalu tarpe Lietuvos ir Vokietijos atstovų eina Berlyne derybos. Naziai reikalauja, kad Klaipėdai būtų suteikta Dancigo miesto teisės ir kad Kauno valdžia visais atžvilgiais kooperuotų su nazių valdžia.

Taip sąlygom susidėjus, naziam nereikėtų ginklu Lietuvą imti, nes faktinai ji būtų užimta be ginklo. Tada Lietuva tik iš paviršiaus atrodytų savystovi, bet tikrenybėj būtų po nazių kontrole, kaip Čekoslovakija, ir darytų visa tai, ką Berlyno naziai įsakytų.

Berlyne laukiama atvykstant Lietuvos užsienio ministerio Juozo Urbšio. Jo atvykimas veikiausia bus surištas su pasirašymu sutarties, kurios dėlei dabar vedama Berlyne derybos.

Daladierio Valdžia Vargais Negalis Išsilaikė

PARYŽIUS. — Čekoslovakijas išdaviko Edvardo Daladierio valdžia ką tik išsilaikė parlamentui bebalsuojant Francijos biudžetą. Pirmajam balsavime Daladierio gauta dauguma opoziciją perviršijo tik septyniais balsais, antrajam balsavime 57 balsais ir trečiajam balsavime 137 balsais. Kitaip sakant, paskutiniam balsavime 366 balsavo už Daladierio valdžios patiektą biudžetą ir dekretus, o 229 prieš.

Šie balsavimai parodo, kad Francijos Liaudies Frontas yra stiprus ir gręsia Daladierio valdžiai, nes Daladieris išsilaikė ne Liaudies Fronto balsais, bet dešiniųjų ir vidurinių srovių atstovų balsais. Pirmuose balsavimuose daugelis radikalų ir centristų nebalsavo už Daladierio biudžetą, bet vėliau, pamatę, kad gali sugriūti jo valdžia, kilti politinis krizis, nenoromis balsavo už jo politiką. Suprantama, socialistai ir komun. balsavo prieš.

Lima Konferencijos Dalyviai Pasirašė Apsigynimo Sutartį

LIMA, Peru. — Vakarinio žemės pusrutulio dvidešimts vienos respublikos atstovai prieš pat kalėdas pasirašė bendrą deklaraciją, skelbiančią, kad visos vakarų šalys bendrai ginsis nuo europietiškų ir azijatiškų agresorių intervencijos ir aktyvumo.

Brazilijos delegatas Franco prieš pat pasirašant po deklaracija pareiškė, kad Brazilija yra tikra, jog deklaracijoj paskelbti principai bus daug daugiau išplėsti laike Pan-Amerikos konferencijų. Kitų šalių delegatai irgi pilni vilčių, kad šalių solidarumas augs ir stiprės.

Katalikam Vokietijoje Darosi Daug Blogiau Kaip Senovės Romoje

PARYŽIUS, — Vokietijos valdžia planuoja atimti katalikų bažnyčios turtus, kaip praneša N. Y. Times korespondentas, nesenai atvykęs iš Vokietijos į Franciją. Hitlerininkai grumoja išmest iš darbo tuos katalikus vyrus, kurių moterys eina į bažnyčią ar kurių vaikai lanko parapijos mokyklas.

Katalikų dvasiškiai taip niekinami, kad jau labai mažai jaunuolių teeina į kunigų seminarijas.

Vienas aukštas katalikų bažnyčios vadas sako, kad senovės Romoj geriau buvo krikščionybei negu dabar Vokietijoj. Pagoniškoj Romoj žmonės buvo viešai teisiami už krikščionybę ir viešai kankinami; **bet dabar Vokietijoj daugelis katalikų tik pagrobiama ir nežinia kur nudedama.**

MOTERIS PARLAMENTO NARĖ ANTRADIENYJE KALBĖS MASSEY HALL

TORONTO, Ont. — Dr. Edith Summerskill, Anglijos parlamento narė, gruodžio 27 kalbės Massey gall. Jos kalbos tema bus: "Artėjanti Ispanijos Pergalė."

Mitingą šaukia Komitetas Ispanijai Gelbėti. Pradžia 8 val. vakare. Laisva Įžanga.

Summerskill lankėsi Ispanijoj ir patyrė asmeniškai, kurion pusėn pergalė krypsta. Taipgi ji žino, kokios paramos Ispanijos Liaudies valdžiai reikia.

Čiangkaišekas su savo žmona sodnelyje prie savo rezidencijos Hankove, prieš japonų įsiveržimą. Japonai manė, kad užėmus Hankovą Kinijos valdžia pasiduos, bet jų svajonės neišsipildė. Kaip žinios praneša, japonai labai keblioj padėtyj.

Antanas Edenas, buvęs Anglijos užsienio reikalų sekretorius, kurs nesenai lankėsi Suvienytose Valstijose. Edeno atsilankymas į Suvienytas Valstijas turėjo ir Čemberleno valdžios pritarimą. Manoma, kad atsilankymo tikslas buvo šiek tiek atitaisyt Čemberleno valdžios prestižą, kuris po Municho konferencijos labai susmuko.

LIETUVIŲ ATSTOVAI KLAIPĖDOS KRAŠTO SEIMELYJE

KLAIPĖDA, Gruodžio 20 d. — Lietuvius Klaipėdos Krašto seimelyje atstovaus dr. Trukanas, dr. Anysas, Kybrancas ir dr. Pajaujis. Po rinkimų, vokietininkų išsišokimai aprimo.

Patys Generolo Franko Kareiviai Pakorė 45 Italijos Karius

HENDAYE, Franc.-Ispanijos pasienis. — Fašistų armijos kareiviai ir oficieriai įnirtę prieš nachališką ir sauvališką elgimąsį Musolinio ir Hitlerio kariuomenės. Generolo Franko ispanai, todėl, pakorė keturiasdešimt penkis Italijos oficierius ir kareivius, o daugelį kitaip nužudė.

Fašistų komandieriai sušaudė šimtą ispanų, kaip slapta tarnavusių Ispanijos respublikai.

Fašistų cenzoriai iškrėtė pašto siuntinius, adresuotus Anglijos vice-konsului H. Goodmanui, Irune, ir sako, kad "radę dokumentus," išduodančius generolo Franko planus ofenzyvai prieš respubliką.

Fašistai šaudo gyventojus, kurie tik pasirodo "apvalytame" ruože prie rubežiaus su Francija. Nuo gruodžio 7 d. fašistų cenzoriai iki šiol nepraleido jokių laiškų per sieną į Franciją.

MASINIAI KRIKŠTIJASI VENGRIJOS ŽYDAI; BIJO FAŠISTŲ

BUDAPEST, Vengrija. —Žydai, bijodami didėjančio fašistų smurto ir norėdami pasilaikyti pilietines teises, būriais eina pas katalikų kunigus apsikrikštyt.

Tokį daugmenišką žydų krikštijimąsi peikia net kardinolas Seredi. Jis sako, kad po nusitarimui mainyt religiją turėtų bent trys mėnesiai praeit iki apsikrikštijimo, kad tie žydai galėtų susipažint su naujos tikybos pagrindais.

PAMINKLAS VOKIETININKŲ NUŽUDYTAM JONUŠIUI

KLAIPĖDA, Gruodžio 21 d. — Darbininkai ir amatininkai nutarė vokietininkų nužudytam lietuviui Jonušiui pastatyti paminklą.

Fašistai Visomis Jėgomis Puola Kataloniją, Tačiau Lojalistų Fronto Nepralaužia

SAN SEBASTIAN, Gruodžio 26. — Fašistai praneša, kad generolo Franko vadovaujami italai Katalonijos fronte prieš keturias dienas pradėtą ofenzyvą dar tęsia. Dideli mūšiai eina Leridos, Trempo ir kitose kalnuotose apylinkėse, esančiose 5,000 pėdų aukščiau jūros lygio.

Fašistai giriasi užėmę daug kaimelių, bet kartu pripažįsta, kad per ofenzyvos laiką tik nekuriose vietose paženge penkias mylias pirmyn. Taip pat giriasi, kad jų orlaiviai esą labai aktyvūs ir vienam susirėmime numušę 23 lojalistų orlaivius.

Lojalistų paduotomis žiniomis, 50 mylių ilgio fronte lojalistų kariuomenė buvo priversta keliose vietose atsitraukti, bet greitai atkariavo prarastas pozicijas. Lojalistų kareiviai tvirtai laikosi ir daro baisius nuotolius puolančiam priešui.

Fašistai viešai paskelbė, kad ofenzyvoj ant Katalonijos dalyvauja ir kitataučiai. Manoma, kad Frankas į šį mūšį pastatė visas jėgas todel, kad nors kiek laimėjus rieš Čemberleno vizitą Romon. Tuomet Musolinis galėtų išreikalauti Frankui kariaujančios šalies teises.

Su šia ofenzyva, fašistai labai išvystė ir "šventąją propagandą." Tūkstančius žmonių suvarė į bažnyčias ir liepė melstis, kad dievas padėtų žmogžudžiui Frankui, taip pat šimtai kunigų nuvykę į sniegu apverstus apkasus dalino komuniją ir laimino karevius.

ČEKOSLOVAKIJOJ UŽDAROMA KOMUNISTŲ PARTIJA

PRAGA. — Čekoslovakijos valdžia nutarė uždaryti Komunistų Partiją.

30 komunistų seimo atstovų ir 16 senatorių netenka savo vietų ir teisių.

Visas partijos turtas bus konfiskuotas.

Prie šio žygio privedė Berlyno spaudimas.

Balsuokite Už Šiuos Pažangius Kandidatus

Į KONTROLIERIUS:
Tim Buck

Į ALDERMANUS:
ward 3
Lean Laing
ward 4
J. B. Salsberg
ward 5
Stewart Smith
ward 8
E. E. Woollon

Į APŠVIETOS KOMISIJĄ
ward 2
William Denison
ward 4
John Weir
ward 5
Fred Collins
Mrs. Rae Luckock

Lorenti Berija, naujas Sovietų Sąjungos vidaus reikalų komisaras. Nikolai Ježov iš vidaus reikalų komisaro pareigų rezignavo dėlto, kad jo sveikata jam neleido eiti tiek daug pareigų. Mat jis tuo pačiu laiku ėjo ir vandens kelių komisaro pareigas.

Kučių Baliuje Žuvo Lietuvis

ST. THOMAS, Ont. — Juozas Seranas (gal Sirūnas) 42 metų amžiaus lietuvis, nelaimingai užbaigė prieškalėdinį linksmų kalėdų balių — ėjo atsinešti vandens, nuvirto nuo laiptų į rūsį ir nusilaužė sprandą, nuo ko už kelių valandų mirė.

Sulyg policijos pranešimo, pas Joną Liutkų, tabako augintoją įvyko kučių balius. Jame dalyvavo ir tabako farmų darbininkas Juozas Seranas, kuris panorėjo gerti. Palikęs svečių stalą išėjo iš virtuvės į prievirtuvę vandens ieškoti, bet kaž kaip pataikė į rūsį, kur krisdamas ant cementinio grindinio galva, nusilaužė sprandą. Išrodo, kad velionis ėjo laiptais žemyn, bet praleido vieną laiptą ir nugriuvo. Greitai buvo pašauktas iš Tilsonburg miestelio gydytojas, bet kuomet jis atvyko, Serenas buvo jau miręs.

MANDŽURIJOS KAREIVIAI SUKILO PRIES JAPONUS

ŠANCHAI, Gruodžio 23. —Kinų valdžios šaltiniai praneša, kad Taokow mieste, Mandžurijoje, vakar sukilo du pulkai Mandžurijos armijos, sudarytos iš kinų, bet vadovautos japonų karininkų.

Sukilę kareiviai išžudė 100 japonų karininkų ir su visa karine manta prisidėjo prie atvykusių raudonarmiečių partizanų. Kinų valdžios tvirtinimu, sukilėliai nusinešė su savim šešias tankas, šešias kanuoles, 50 kulkosvaidžių ir visus šautuvus.

KANADA DOVANOS ISPANIJAI $10,000 VERTĖS ŽUVŲ

OTTAWA, Ont. — Kanados valdžia paskelbė, jog pasiųs Ispanijon $10,000 vertės žuvų maistui badaujančių žmonių.

Tai labai kilnus žygis.

Suvienytų Valstijų valdžia skiria 3,000,000 bušelių kviečių.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS. IŠEINA DU KARTU Į SĄVAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50. Visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perlaidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balso vardu:

LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1013. Toronto 3, Ontario, Canada.

Dar Viena Toronto Lietuvių Užduotis

Šiais metais Toronto lietuviai jau daug darbų nudirbo ir nemažai pasiaukavo, tačiau užbaigiant senuosius metus jiems lieka atlikti labai svarbią užduotį — tai atatinkamai pasidarbuoti, kad būtų išrinkta kuo daugiau pažangių atstovų į miesto valdybą. Tai labai svarbus reikalas. Šie rinkimai bus sprendėjais daug svarbių klausimų. Nuo šių rinkimų rezultatų daug dalykų gali pasikeisti arba palikti ant vietos.

Kaip jau visiems torontiečiam yra žinoma, geso kompanija iš kiekvieno savo kostiumerio kas mėnesį paima po 50 centų už geso skaitliukus (meter). Tie skaitliukai kainuoja apie $7.00. Jie geri dešimčiai metų. Reiškia kompanija iš savo kostiumerių per dešimtį metų išlupa po $60.00 už kiekvieną skaitliuką. Kitaip sakant, kompanija uždirba ant kiekvieno skaitliuko po $53.00. Per vienus metus geso kompanija ant skaitliukų uždirba apie $700,000. Jeigu bus išrinktas Tim Buck ir kiti pažangūs kandidatai, mokesčiai už skaitliukus bus panaikinti, nes kompanija beveik sutinka, tik ji laukia rinkimų rezultatų. Jeigu pažangių kandidatų neišrinks, ji sau mano, tuomet nebus kam reikalauti ir taip pasiliks.

Mokesčių klausimas taipgi yra labai svarbus klausimas. Kaip jau jums visiems yra žinoma, didelės korporacijos, kurios per metus gauna milijonus dolerių pajamų, nuo pajamų mokesčių nemoka. Toks Royal York viešbutis, kuris per metus pajamų gauna šimtus tūkstančių dolerių, mokesčių nuo pajamų nemoka. Apskaičiuojama, kad būtų galima surinkti virš $3,000,000 mokesčių apdedant mokesčiais korporacijas ir kitas įmones, kurios dabar nieko nemoka. Tas būtų dideliu palengvinimu neturtingiems, mažų namų savininkams. Bet jeigu pažangių kandidatų neišrinks, tuomet miesto ponai vėl veiks taip, kaip jie veikdavo pirmiau. Jie kraus mokesčius ant biednų žmonių. Jie apdės didesniais mokesčiais prekes, del ko tos žymiai pabrangs.

Būtų galima išvardinti daug dalykų, kurie aiškiai parodo, kaip lengvai galima būtų sukelti milijonus dolerių pajamų nededant didesnių mokesčių ant neturtingųjų pečių, įvesti daugelį labai reikalingų reformų, jei tik miesto valdonai nežiūrėtų į tai, kaip pasitarnauti turtingiesiems.

Ypatingai svarbu išrinkti Tim Bucką į kontrolierius, nors, žinoma, labai svarbu išrinkti pažangius kandidatus į aldermanus ir apšvietos komisiją. Mat kontrolieriai yra vykdytojai visų miesto valdybos tarimų.

Kurie tik galite, užeikite į rinkimų ofisus ir pasiėmę kokį nors darbą padėkite tiems kandidatams. Šią paskutinę šių metų savaitę sunaudokite darbui, kuris užtikrintų geresnį gyvenimą sekančiais metais. O antro sausio eikite atiduoti savo balsus už pažangius kandidatus.

Pavergtos Tautos ir Jų Nepriklausomybės Klausimas

Hitleris iškėlė obalsį didelės ir neprigulmingos Ukrainos. Jo agentai jau dabar darbuojasi, kad Karpato Rusiniją, Vakarinę Ukrainą ir Sovietinę Ukrainą sujungti į vieną didelę Ukrainą ir padaryti ją "nepriklausoma." Ir, reikia pasakyti, šis Hitlerio obalsis randa pritarėjų, net ir socialistų tarpe. Pavyzdžiui, net Grigaitis, Naujienų redaktorius, tam obalsiui pritaria. Vieni, žinoma, pritaria tam obalsiui todėl, kad jie trokšta, jog Hitleris sudraskytų Lenkiją ir pasivergtų ją, kad ji nestovėtų ant kelio linkui Sovietų Sąjungos. Kiti tam pritaria del nesupratimo.

Pažangūs žmonės, be abejonės, stovi prieš tautų pavergimą. Jie reikalauja tautoms nepriklausomybės. Pažangūs žmonės senai reikalavo ir tebereikalauja nepriklausomybės visoms pavergtoms tautoms ir kolonijoms. Tačiau pažangieji gerai mato, jog Hitlerio siekiai nieko bendro su tais reikalavimais neturi. Jo obalsiai reiškia dar didesnį pavergimą.

Aišku, bloga toms tautoms, kurios šiandien randasi po fašistuojančio imperializmo letena. Taipgi bloga ir kolonijoms po imperializmo letena. Kova už jų nepriklausomybę turi būti vedama. Tačiau ne su Hitleriu priešakyje. Tos šalys, kurios turi pasivergusios kitas tautas, kaip Lenkija Vakarinę Ukrainą, turi leisti atsiskirti ir įsisteigti nepriklausomas valstybes, jeigu tai galima padaryti, tai yra jeigu jos užtektinai didelės ir ekomoniniai ir politiniai stipros. Tačiau leidžiant joms kurtis nepriklausomybę jos turi žiūrėti, kad nebūtų numestos į priešo rankas. Reikia atminti, kad pavergtos tautos ir kolonijos neturi gatavo aparato, kuris galėtų paimti valstybę į savo rankas ir tuojaus valdytis. Reikia laipsniškai tai prirengti. Be to jos tikros nepriklausomybės neturės. Jas pasivergs fašistai.

Hitlerio obalsis del Ukrainos nepriklausomybės neturi nieko bendro su tikra nepriklausomybe. Jo tikslas atplėšti Ukrainą nuo Lenkijos, o paskui paimti ją į Vokietijos kontrolę. Kad Vokietijos režimas Ukrainai būtų dar žiauresnis, negu Lenkijos šlėktų režimas, nereikia nei abejoti.

Didesnę pavergtoms tautoms ir kolonijoms laisvę galima iškovoti tik plečiant demokratiją. Fašizmas reiškia dar didesnį pavergimą.

Reikia Daugiau Rūpintis Naujais Skaitytojais

Piniginis Liaudies Balso vajus eina labai gerai. Šiemet kvota, atrodo, bus sukelta daug lengviau. Bet su naujais skaitytojais šiemet daug prasčiau. Teisybė, kad daugelyje vietų veik visi lietuviai Liaudies Balsą skaito. Bet yra daug vietų, kur dar dauguma neskaito. Dar labai daug lietuvių simpatikų yra didesniuose miestuose, kurie dar neskaito.

Mažiau šiemet naujų skaitytojų gaunama tik todel, kad vajininkai dar neišvystė tinkamo darbo. Kaž kodel šiemet neišsivystė tokių aštrių rungtynių. Veikiausia draugai ir draugės yra perdaug apsikrovę kitais darbais ir neturi pakankamai laiko vaikščioti Laudies Balso reikalais. Reikėtų vajininkus paliuosuoti nuo kito darbo. Atminkite, jog Liaudies Balso vajus tik vieną kartą į metus ir tokį trumpą laiką.

Gausus atsilankymas į Liaudies Balso parengimus, taipgi gausios aukos rodo, jog Liaudies Balsas turi simpatikų užtektinai, tik reikia juos atlankyti ir pakalbinti užsiprenumeruoti.

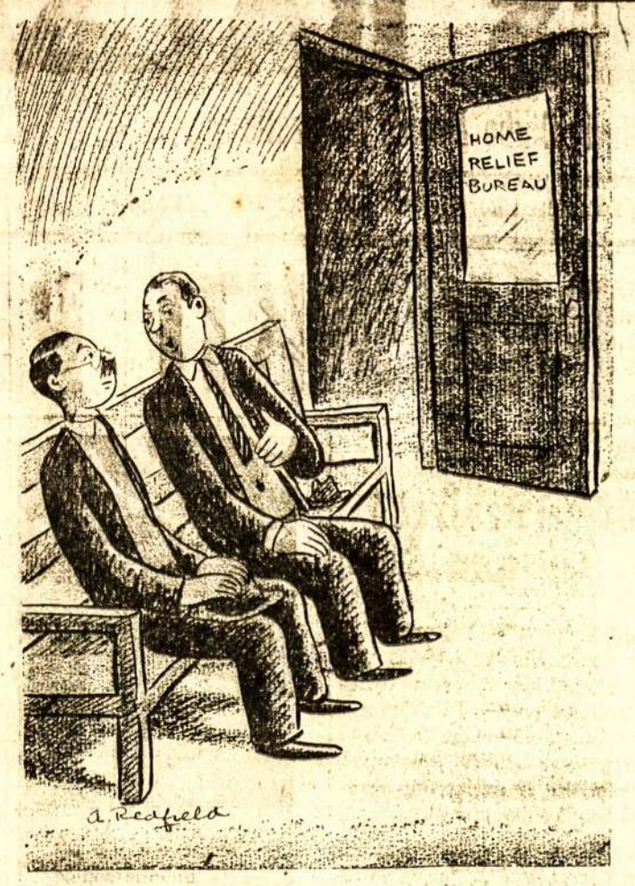

"Ką pirmiau dirbai?"
"Nebeatsimenu."

APŽVALGA

Draugas Už Sudarymą Koalicinės Valdžios

Čikagoj išeinąs katalikų laikraštis Draugas, atsakydamas į Dirvos užmetimus, pasisako už perorganizavimą Lietuvos vyriausybės ta kryptimi, kad į vyriausybę įeitų geriausios šalies jėgos. Draugas rašo:

"Dirva kolioja katalikų spaudą, kam toji peikia p. Smetonos politiką ir kam reikalauja perorganizuoti dabartinę vyriausybę taip, kad jon galėtų įeiti patys gerieji, rimčiausieji ir apsukriausieji tautos vyrai, kad jos perorganizavimas sustiprintų tautos vienybę, kuri ypač šiuo momentu yra labai reikalinga.

"Mes tik galime stebėtis, kad Dirvos redaktorius gina tokią vyriausybę, kuri Lietuvą privedė prie Lenkijos ultimatumo priėmimo, prie lenkų įsigalėjimo Lietuvoje, prie uždarymo Vilniui Vaduoti Sąjungos, prie vokietininkų įsistiprinimo Klaipėdos krašte. Tikrai nusikalstume prieš tautą, jei, matydami dideles klaidas, suprasdami jos nevykusią politiką, kuria Lietuva vis giliau įklampinama, ją girtume ir, nieko nedarydami, lauktume, kada ji valstybę visai prives prie liepto galo."

Tai labai teisingas nusistatymas. Vardan Lietuvos ir jos žmonių gerovės, Lietuvos vyriausybė turi būti perorganizuota. Į ją turi būti įtraukti visų srovių žmonės, kad tokiu būdu būtų lietuvių tauta suvienyta atsilaikymui nuo priešų, kurie tykoja Lietuvos nepriklausomybę sunaikinti.

Reikalavimas sudaryti koalicinę vyriausybę nesako, jog tautininkai turėtų visai pasitraukti. Jie taip pat gali pasilikti valdžioje kartu su kitais. Bet jie užsispyrę vieni valdyti Lietuvą. Tačiau jų valdžia ir jos politika netinka Lietuvos reikalams, veda Lietuvą prie pražuties.

Grigaitis Remia Hitlerį Ukrainos Klausimu

Vilnis, kritikuodama Amerikos Lietuvių Kongreso Centro Komiteto pareiškimą, jog "Ne 'tautos vado' išminčia ir ne svetimų valstybių ginklu Lietuva bus apsaugota nuo šitų gręsiančių jai pavojų, bet Lietuvos liaudies atsparumu," iškelia viršun Grigaičio paslaptis, kodėl jis, kai po autorius to pareiškimo, sako, jog Lietuvai kitų valstybių ginklo pagalba nereikalinga. Vilnis rašo:

"Pagalios Naujienų redaktorius, kada diskusijos buvo jau uždarytos ir nebuvo galima atremti, išdavė savo argumento slaptybę: Jisai pasmerkė Sovietų Sąjungą ir Lenkiją, kad jos slopina Hitlerio agentų reikalavimą 'nepriklausomos Ukrainos.'

"Čia pasirodė, kad naujieniečiai bent jų vadas, palaiko Hitlerį prieš Sovietų Sąjungą ir Lenkiją, užtaria jo agentų kurstomus ukrainiečius nacionalistus.

"Laikantis tos politikos, suprantama, negali norėti, kad Lietuva dėtųsi su tom valstybėm, kurios kovoja prieš Vokietiją.

"Kokia ta ukrainiečių 'nepriklausomybė' būtų, galima spręsti iš to, kad Hitlerio valdžia registruoja ukrainiečius fašistus, organizuoja juos kovai.

"Amerikos laikraščių, net ir reakcinių, korespondentai atvirai rašo, kad tai Hitlerio valdžios pastangos pasidaryti įnagį savo planus vykdyti.

"Tie ukrainiečiai reikalauja tokios nepriklausomybės, kaip reikalavo Sudetų naziai iš Čekoslovakijos.

"Ar Naujienų redaktorius to nemato? Vargiai. Tai jau taip aišku, kad bile kas gali matyti.

"Bet kovoj prieš Sovietų Sąjungą jisai su bile kuo susideda, dėlto palaiko ir tą neva ukrainų, o tikrovėje nazių agentų kovą už Ukrainos nepriklausomybę.

"Tas nusistatymas neleidžia ir Lietuvos gynimo klausimu gerai, teisingai nusiteikti."

Šiandien niekas neabejoja, jog Hitleriui Ukrainos nepriklausomybė reikalinga tik tam, kad susidaryti bazę puolimui ant Sovietų Sąjungos ir Lenkijos. Tokia "nepriklausomybė" nieko bendro su tikra nepriklausomybe neturi.

Generolo Franko Pusėj Ne Viskas Tvarkoj

Specialus Daily Clarion korespondentas Londone Ričard Gudman 23 dienos Daily Clarion rašo:

"Generolui Frankui grumoja nepaprastai rimtas militarinis ir politinis krizis jo teritorijoj. Šis krizis paeina iš to, kad ispanai Franko pusėj sukyla prieš italus. Tai šitas krizis atidėjo italų fašistų suplanuotą ofenzyvą, kuri turėjo prasidėti gruodžio 15.

"Tai šis krizis išaiškina sensacinį frontinių Franko sargų sučiupimą misteriškų dokumentų ir kariškų žemlapių tinkamai užanspauduotoje konsularinėje Anglijos vicekonsulo San Sebastiane pono Harold Goodman valizoje.

"Šitie dokumentai ir žemlapiai buvo jau treti iš eilės žemlapių ir dokumentų, duodančių smulkmeniškus nurodymus apie fašistų planuojamos ofenzyvos planus, kurie dingo iš Franko štabo šį mėnesį. Kiti žemlapiai ir dokumentai pateko į respublikoniškos Ispanijos generalinio štabo rankas prieš savaitę laiko.

"Kadangi tie dokumentai ir žemlapiai nurodė skaičių Franko kareivių, numatytų dalyvauti ofenzyvoj — pusė milijono — ir visas smulkmenas apie numatomus aviacijos ir artilerijos veiksmus, pozicijas ir skaičius tankų ir orlaivių ir t.t., suprantama, kad šis faktas ir sulaikė Franką nuo vykdymo ofenzyvos.

"Rezultate tų dokumentų dingimo, daugelis ispanų kareivių ir karininkų Franko armijoj, įskaitant nekuriuos generalinio štabo narius, buvo areštuoti.

"Sakoma, kad tik San Sebastiane suareštuota virš 300. Daugelis iš jų kaltinami pavogime viršuj minėtų dokumentų. Visi esą priešingi itališkiems įsiveržėliams."

Gudman sako, kad yra kalbama, jog Burgos apylinkėj suimti 765 karininkai ir kareiviai. Jie įtariami rengime sukilimo prieš Franko režimą. Daug sušaudytų.

Ypatingai didelis pasipiktinimas itališkais įsiveržėliais pasireiškęs po to, kai Italijos generolai pareikalvę surengti didelę ofenzyvą prieš Kataloniją, naudojant nepaprastai didelius skaičius orlaivių bombardavimui lojalistų miestų ir kaimų.

Korespondentas mano, kad lojalistų padėtis dabar daug geresnė, negu ji buvo kada nors anksčiau.

Gi paskutiniai pranešimai sako, jog lojalistai atmušę fašistų ofenzyvą su dideliais fašistams nuostoliais. Ta ofenzyva, veikiausiai, buvo ta, apie kurią korespondentas kalba.

Vieni Kitiems Nenori Pasiduoti

Draugas V. Andrulis Vilnyje rašo:

"Vienas žmogus tautininkų Vienybėje rašo: **'Komunistai sulietuvėjo — socialistai suniekšėjo.'**

"Graži kalba, ar ne? O matysite, apsigryžęs p. Vitaitis smerks kitus už nemandagumą.

"Bet pludimosi konteste medalį vistiek greičiau laimėtų Naujienos. Štai vienas jų perlų: **'Nepraustaburniams iš nešventinto Stalino tvarto.'**

"Kažin ar tai susenimas kaltas, ar užėjo jau tokie laikai . . ."

Lietuvis Perša Glaustis Prie Vokietijos

Gruodžio 24 dienos Laisvė rašo:

"Amerikos bendr., Vytauto Ainis, rašo apie Lietuvos užsieninę politiką. Su Lenkija, girdi, nepatogu, nes ji Lietuvos skriaudikas. Su Francūzija ir Anglija nepakeliu, kadangi josios išdavė Čekoslovakiją. O su Sovietų Sąjunga taipgi negalima; nes, esą, tai 'komunistinė, tarptautinėje politikoje mažai reikšmės turinti, o, be to, silpna . . .' Tad kame gi išeitis? Vytauto Ainis siūlo Lietuvai telktis su nazių Vokietija!

"Kitais žodžiais V. Ainis pasisako, kad Lietuva pataptų Vokietijos vergė ir tarnautų jai veržimuisi į rytus. Nereikia nei aiškinti, kad tokis siūlymas yra labai žalingas ir jei Lietuva ji priimtų, jis to krašto nepriklausomybę pražudytų.

"Mūsų nuomone, Lietuva turi laikytis su galinga Sovietų Sąjunga, us mažosiom valstybėm, Latvija, Estija, na, ir su Lenkija, kuriai šiandien pavojus iš Vokietijos pusės yra nemažesnis, negu Lietuvai."

Nekokia draugė Lenkija, bet Vokietija dabar, naziams valdant, yra didžiausias Lietuvos priešas. Ji nori atimti Klaipėdos kraštą.

Labai keista, kad randasi tokių lietuvių, kurie drįsta piršti Lietuvai Vokietiją.

Net Veidas Užkaito

Vakar dieną susimąstęs
Vaikštau vienas kambaryj,
O širdyje kaž ko trūksta:
Žiūriu — plunksna užkampyj.

Surūdyjus ir pajuodus,
Tarakonų apgraužta,
Daug jau laiko kai ji guli
Čionai mano užmiršta.

Net užkaito mano veidas,
Plunksnon žiūrint, iš gėdos;
Kad užmiršęs per tiek laiko
Nebevartojau aš jos.

Valau, šveičiu savo plunksną,
Nuo jos tamsiąsias rūdis.
Pasidažęs į juodylą
Braižau popierio lapus.

Nebeleisiu jai rūdyti
Užkampyje rūdysė,
Savo mintį su ja skleisiu,
Kol bus kūne dvasia.

— P. Almis

Anglijos armijos štabo viršininkas **Viscount Gort** ir apsigynimo ministeris Sir **Thomas Inskip**, diskusuoja kariškus reikalus. Inskipas kalba apie rezignaciją, nes gaunąs nusiskundimų, jog Anglijos apsigynimas esąs nevykusiai suorganizuotas. Veikiausiai tik propoganda už didesnį apsiginklavimą.

Darbininko Akim Žiūrint

Čemberleno, Daladier, Hitlerio ir Musolinio sutartis Munchene Europą buvo įstūmus į juodą padėtį.

Mažesnės ir silpnesnės valstybės buvo bepradedą keisti savo politiką, kad prisigerinti Hitleriui.

O Hitleris, matydamas, kad taikos blokas disorganizuotas, buvo bepradedąs įsakinėti valstybėms net kas į valdžias turi įeiti ir apie ką spauda gali rašyti.

Bet staiga išlindo iš už juodo debesio saulutė. Pasirodė žinios, jog Lenkija atsigręžia nuo Vokietijos ir dedasi su Sovietų Sąjunga.

Lenkijos žygis padrąsino ir kitas valstybes. Dabar jaučiama, kad gali susidaryti dar stipresnis blokas, negu buvo Sovietų Sąjungos, Francijos ir Čekoslovakijos blokas. Mat ir Francija, kuri buvo beatsisakanti nuo Sovietų Sąjungos ir krypstanti linkuo Vokietijos, dabar rodo žymių, jog ir ji laikysis Sovietų Sąjungos ir Lenkijos bloko.

* * * * *

Šis naujas blokas Lietuvai turi nepaprastai didelę reikšmę.

Sovietų Sąjunga, kaip visi žinome, Vilnių pripažino Lietuvai. Ji taipgi stovi už Pabaltijo valstybių nepriklausomybę. Ji verčia prie to ir Lenkiją. Reiškia Lenkija, eidama į bloką su Sovietų Sąjunga, priversta pripažinti Lietuvos nepriklausomybės neliečiamybę. Taigi, pavojus iš Lenkijos pusės atpuola.

Kita, Lietuva, dėdamosi prie to bloko, galėtų statyti reikalavimą, kad Vilniaus klausimas būtų galutinai išspręstas. O kad SSRS palaikys Lietuvos pusę, nereikia nei abejoti.

* * * * *

Didžiausias dabar Lietuvai pavojus tame, kad Hitleris nori Lietuvą nuo aukščiau minėto bloko atskirti ir naudoti prieš Lenkiją ir Sovietų Sąjungą.

Jeigu Lietuvos valdžia Hitlerio paklausytų, būtų labai blogai, nes tuomet Lietuvai pavojus būtų ne tik iš Vokietijos pusės, o ir iš Lenkijos. Lietuva netektų ir Sovietų Sąjungos užtarimo.

Tie lietuviai, kurie agituoja, kad Lietuva laikytųsi neutralumo, daro didelę klaidą.

Didžiausia klaida manyti, jog Lietuva paliks nelieta, jei ji nepritars nei vienai pusei.

Jei naziai ras reikalo žygiuoti per Lietuvą, jie nesusilaikys.

Gi Lietuvos prisidėjimas prie Lenkijos ir Sovietų Sąjungos būtų paakstinimu kitų Pabaltijo valstybių dėtis prie to bloko.

* * * * *

Kaip jau visiems žinoma, keli Toronto lietuviai, pasivadinę save socialdemokratais, per visus metus puolė Kanados lietuvių judėjimą, norintį padėti atsteigti demokratiją Lietuvoj.

Bet dabar, kelių asmenų vardu pasiuntę Lietuvos valdžiai rezaliuciją, giriasi, kad tik jie rūpinasi demokratijos atsteigimu

Bet galima manyti, kad jų rezoliucija šiuo laiku tiek Lietuvos demokratijai "padėjo," kiek ir voldemarininkų demonstracijos.

* * * * *

Kada galima ir reikia reikalauti atsteigti demokratiją, tuomet tie žmonės smalą lieja ant tų, kurie reikalauja. O kada Lietuvai reikia gintis nuo nazių ir voldemarininkų, tuomet jie išlenda su savo kromeliu ir prisideda prie nazių ir voldemarininkų triukšmo.

Tas aiškiai parodo, kad tiems žmonėms ne demokratija rūpi, o tik priekabiavimas prie kitų, drumstimas.

"Žiūrėkit," jie šaukia, "susirinkome, paminėjome ir išnešėm rezoliuciją, o Liaudies Balsas paneigė." Ar ne "smūgis" Liaudies Balsui? Ir dar laike vajaus!

Bet Kanados lietuviai matė, kad Liaudies Balsas demokratijos atsteigimo visada reikala[illegible]

J. [illegible]

Mokslas, Technika ir Įvairenybės

Vandeny Randasi Dešimts Bilijonų Tonų Aukso

Sunkų skaisčiai žvilgantį geltoną metalą vadiname auksu. Vieni del jo kasasi į gilius požemius, keliauja į nežinomas, neištirtas apylinkes, o kiti lengvai jo jieško praktikuodami įvairias suktybes, beišnaudodami darbo žmones. Auksas . . . auksas . . . viešpats, valdovas, dievas. Be aukso nė žingsnio. Tačiau nežiūrint tokios daugybės aukso ieškotojų, aukso šiandien pasauly randasi tik už 40 bilijonų dolerių, o milžiniška daugybė žemėj, daiktuose ir jūrose.

Vienas Anglijos aukso ekspertas Kanados žurnalistui nurodė, kad ošiančiuose vandenynų vandenyse maišosi 10 bilijonų tonų aukso, arba 320 bilijonų milijonų uncijų. Turint omeny, kad aukso uncijos šiandieninė kaina yra trisdešimts penki doleriai, tai aukso vandenyje maišosi už vienuolika tūkstančių milijonų milijonų dolerių

Moksliniai daviniai rodo, kad neturtingiausiam mineralais jūrų vandenyje kiekvienam šimte milijonų vandens dalelių randasi penkios dalelės aukso, o daugiau mineralų turinčiam vandenyje randasi iki 267 dalelių aukso, arba, kitaip sakant, jei paimsime šimtą kubinių metrų jūrų vandens, ištrauksime iš jo auksą — gausime nuo penkių iki 267 kubinių milimetrų aukso. Jį galima išimti, bet šiandien tokia gamyba dar neapsimoka, nes dolerio vertės aukso pagaminimui tektų išleisti dešimts dolerių.

Aukso randasi ir kituose metaluose. Apskaitliuojama, kad dviejų mylių ilgumo vieloj randasi vienas gramas aukso. Nebūtinai jis turi būti geltonos spalvos, nes aukso yra juodos, oranžinės ir žalios spalvos. Pirmiau chemistai šio dalyko nesuprato.. Pavyzdžiui, Vokietijos valdžia 1871 metais nukalus daugybę sidabrinių monetų apsižiūrėjo, kad tose sidabrinėse monetose randasi daug aukso. Surinko monetas ir iš jų išėmė

Kaukazo Vaizdas

penkioliką milijonų vertės aukso.

Įdomu ir tas, kad kuomet žmogus dar nieko nežinojo apie varį, geležį, plieną ir kitus naudingus metalus, jau naudojo auksą gaminimui įvairių ornamentų ir mainui. Ta ypatybė pasiliko gera iki šių dienų. Taip pat senovės žmonės mokėjo išplauti auksą.

Špicbergeno Salos -- Ateities Kraštas

Toli toli šiaurėje, beveik prie paties ašigalio yra Špicbergeno arba kaip norvegai vadina Svalbordo salos. Salų krantus skalauja Šiaurės Ledinuotasis vandenynas, o pačios salos beveik amžinai yra apdengtos ledu ir sniegu. Čia dažnai užklysta šiaurės gyventojas baltasai lokys, kai kada pasirodo baltųjų lapių, šiaurės paukščių, o pakrantėse yra įvairios žuvies. Klimatas šaltas, žiaurus, žmogui gyventi beveik neįveikiamas. Todėl iki pat mūsų laikų niekas čia negyveno: jei tik kada užklysdavo žvejai, jei tik kada apsistodavo šiaurės ekspedic. Gal būt kai kas yra skaitęs apie vienos ekspedicijos šešerių metų žiemojimą Špicbergene. Plaukė šiaurėn laivas, bet užėjus žiemos šalčiams reikėjo pasilikti saloj. Milžiniškos ledo lytys sutriuškino laivą — ir žmonės buvo pasmerkti ilgiems laikams pasilikti ledų, sniego ir šalčio viešpatystėje. Vargingas ir baisus gyvenimas buvo Špicbergene: nei namų, nei medžių, nei šilimos. Teko susikrauti namelį iš sniego ir ledo, teko dangstytis kailiais, lysti miegoti į maišus. Kol buvo maisto, dar pusė bėdos, bet išsibaigus maisto atsargai teko rūpintis nudobti kokį žvėrį — baltąjį lokį. Keletai mėnesių saulė visai pradingsta, užeina naktis, amžina naktis.

Tokios yra Špicbergeno salos, salos, kuriose iki šiol niekas negyveno. Iki pat 1920 metų tos salos niekam nepriklausė, nes gi, atrodė, kam čia rūpintis jomis, tokiomis niekam nenaudingomis salomis, 1920 metais spalių 4 d. Paryžiaus sutartimi salos buvo pripažintos Norvegijai. Norvegija salomis ėmė rūpintis ir jau šiandien salose gyvena apie 1,500 gyventojų, tačiau jų tarpe norvergų neperdaugiausia.

Špicbergeno salos norvegų ir islandiečių padavimuose jau minimos 9 šimtmetyje. Vikingai salas tiesiog vadindavo "svale brem" (šaltasis kraštas). Po vikinginiais laikais Špicbergeno salos vėl buvo užmirštos. Jas iš naujo atrado M. Barensas 1591 metais. Nuo to laiko salos jau kartas nuo karto buvo atlankomos įvairių ekspedicijų ir žvejų.

Žvejams lobis netoli Špicbergeno krantų yra buvęs nepaprastas. Čia atplaukdavo žvejoti norvegai, škotai, net olandai ir vokiečiai. Pagal vieną olandų statistiką, prie Špicbergeno krantų per vieną šimtmetį esą nuskendę 1,951 laivas. Čia esą sugauta daugiau kaip 58,000 banginių.

Ateity Špicbergeno salos taps labai svarbiomis. Žmogus vis labiau ir labiau nugali šiaurę. Tikimasi, kad ateity žmogus sugebės surasti priemonių prieš didelį šaltį. Tuomet visi šiaurės kraštai galėtų būti apgyvendinti žmonių. Špicbergeno salos, be to, yra labai turtingos žemės klodais. Jau dabar kasmet čia iškasa apie 500,000 tonų akmens anglių. Anglis kasa norvegų, švedų ir rusų firmos.

Reikia pažymėti, kad Špicbergeno žemės klodai dar labai mąža tėra ištirti. Manoma, kad be akmens anglių Špicbergene apsčiai esama net marmuro ir kt. mineralų ir metalų. Taigi, ateity, ėmus išnaudoti Špicbergeno žemės turtus, čia sužydės gyvenimas: sniego ir ledo krašte ims vaikščioti, važinėti, džiaugtis ir liūdėti šimtai ir tūkstančiai žmonių.

Špicbergenas pasižymi dideliu gamtos grožiu: čia didžiuliai kalnai spindi ledų ir sniego apdengti. Ny-Aalesunde jau dabar yra padarytas turistams namas. Ir čia atplaukia turtingieji amerikiečiai pasižiūrėti šiaurės grožio ir toli šiaurėje palošti . . . golfą.

Sovietų Sąjungoj Vartojama 141 Kalba

Sovietų Sąjungos Moskslo Akademija išleido biuletinį, kuriame nurodoma, kad visoj šaly vartojama 141 kalba. Tas kalbas vartoja 59 didesnės tautos ir 96 nedidelės tautinės grupės. Didžiuma tautų turi savo rašybas, kurių dauguma parašyta po revoliucijos.

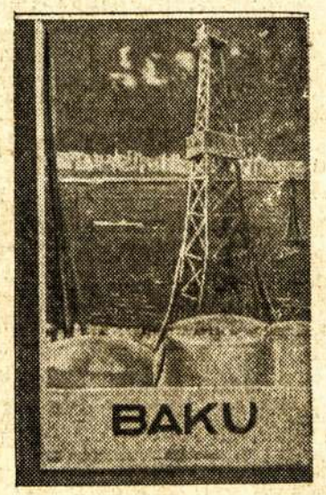

Vaizdas aliejaus šaltinių Baku, Sovietų Sąjungoj.

Nekurios šių tautų susideda tiktai iš kelių šimtų asmenų. Mažiausia tauta yra šiaurės Sakaline gyvenanti orokų tauta, susidedanti iš 154 asmenų. Leningrado provincijoje gyvenanti vodijakų tauta susideda iš 700 asmenų, o Sibire gyvenanti karagų tauta iš 432 asmenų.

Nekaltai Pakartas

1919 m. vieną žiemos vakarą anglų kareivis, kuris buvo truputį įsigėręs ir norėdamas nuo praeivių pasislėpti įlipo į medį, pamatė netyčiomis Lugleno apšviestame name šiurpulingą vaizdą. Jaunas vyras stengėsi kruviną žmogų pakelti nuo grindų ir paslėpti, o sena moteris stovėjo nuošaliai ir ramiai žiūrėjo. Kareivio parodymų užteko policijai ir ji rytą pradėjo tyrinėjimą. Paaiškėjo, kad vakare buvo užmuštas tėvas Luglenas. Atrodė, kad nėra jokios abejonės, jog tai padarė jo sūnus Karolis Luglenas. Jisai ir jo motina buvo tuoj areštuoti, bet motiną greit paleido. Sūnus nedavė jokių parodymų, o tiktai visą laiką tvirtino: "Aš esu nekaltas!" Karolis gavo mirties bausmę. Per paskutinį pasimatymą su motina jisai pasakė: "Tegul Dievas tau atleidžia!" 19 metų jaunuolis buvo pakartas. Tiktai dabar, po 19 metų, paaiškėjo, ką to jie žodžiai reiškė ir kad Karolis buvo be reikalo pakartas. Dabar mirė jo motina ir mirties patale prisipažino, jog ji nužudžiusi savo vyrą, nes jisai parėjęs visai girtas, būdavęs nuolat girtas, tai išvesta iš kantrybės kirviu jį nužudžiusi. Tuojau po to parėjęs sūnus. Sūnus, nenorėdamas skandalo, sutiko tylėti ir tylėjo net kariamas. Jisai išgelbėjo motiną, bet visi stebisi, kad motina tokią auką priėmė.

PASIEKTA AUKŠČIAUSIA GRENLANDIJOS VIRŠŪNĖ

Prancūzų mokslininkui Michel Perez (Mišel Pere) pasisekė įkopti į aukščiausio Grenlandijos kalno Mont Forel 3,380 m. aukščio viršūnę, kurią pakrikštijo "Pourqoi — Pas" atminimui žuvusio arktinio laivo su prof. Charcot. Žygis buvo suplanuotas 1936 m., bet pavyko tik dabar. Nuo rugpiūčio 1—8 d. buvo atliekamas pats kopimas, bet šias aštuonias dienas reikėjo kovoti su be galo stipria sniego audra. Grįždama ekspedicija apžiūrėjo dar ne mažiau kaip 17 ligi šiol nežinomų viršūnių.

Betty A. Lowman, 24 metų autorė, muzikė ir atletė. Ji dirba ant žuvininkų laivo. Bedirbdama dainuoja operas. Ji dalyvavo ir žuvininkų unijos konferencijoj San Pedro, Cal.

Dar Vis Neišnyksta Baltųjų Vergių Pirkliai

Baltųjų vergių prekyba yra pati biauriausia žmonijos gėda. Ir tiesiog biauru, kad toji gėda nėra nuplauta net mūsų laikais. Dažnai laikraščiuose tenka užtikti žinučių, kad ten ir ten dingdavusios jaunos mergaitės, ten ir ten policija sučiupo baltųjų vergių pirklių gaują. Nesenai tokią gaują sučiupo lenkų policija Varšuvoj. Dabar vėl, kaip praneša užsienio laikraščiai, didelė baltųjų vergių pirklių gauja esanti sučiupta Jugoslavijoj, Belgrade. Aukas ši gauja daugiausia pasirinkdavo Vienoje, Austrijoj. Vienos mergaitės buvo įkalbamos, kad Belgrade jos galinčios gauti gerai apmokamo darbo. Mergaitės pažadams patikėdavo ir sutikdavo važiuoti Jugoslavijon. Tuomet pirkliai nurodydavę, kad legaliu būdu jos negalinčios Jugoslavijon įvažiuoti, nes Jugoslavijos valdžia svetimšalių nenorinti įsileisti. Taigi, reikia važiuoti slapta. Ir taip važiuodamos slapta jos nuvažiuodavo slidžiu keliu. Dabar policijai pavykę suimti šios bandos vadą Jurjevičių. Banda likviduojama.

MEDŽIO VALAKNŲ DRAPANOS

Iš medžio valaknų, kurios plačiai vartojamos popierios darymui, pastaraisiais metais imtasi išverpti siulai ir austi drapanos.

Japonija, kuri užgrobė didelius Kinijos girių plotus, kerta medžius, sumala, išplauna, paskui primaišo 20 nuošimčių vatos ir verpia siulus. Iš jų audžia armijai drapanas.

Rašo Profesorius **A. Rimka**

KLAIPĖDA IR JOS REIKALAI

Klaipėda Seniau ir Dabar

Jei Klaipėda nevienodai atrodo ploto perspektyvoje, tai dar įvairesnė ji pažiūrėjus laiko perspektyvoje. Kai, aplinkybių verčiamas, prieš 27 metus pirmą kartą atsidūriau Klaipėdoje, tai radau nedidelį savotiškai tvarkingą uosto miestelį su nedaugiau kaip 25 tūkst. gyventojų, kurių daugumą sudarė vokiškai kalbantieji verslovininkai ir, lyginant su dabartiniu, nedidelis skaičius pramonės ir uosto darbininkų.

Dabartiniu metu

Klaipėda turi daugiau kaip 40 tūkstančių gyventojų,

kur vien pramonės darbininkų yra apie 10 tūkst., neskaitant uosto darbininkų, taip pat neskaitant dirbančių įvairiose prekybos įmonėse ir gausingo žemesniųjų tarnautojų sluoksnio. Aplamai, dabartiniu metu proletariatas ir proletariato padėtyje esą tarnautojai su šeimomis sudaro beveik tiek pat gyventojų, kiek buvo prieškarinėj Klaipėdoj iš viso. O kadangi naturalinis miesto gyventojų prieauglis yra arti nulio, taip pat ir visame Klaipėdos krašte jisai ne didelis, tai faktinasis gyventojų prieauglis Klaipėdoje susideda daugiau iš Did. Lietuvos lietuvių. Todel ko šiandien Klaipėdoje lietuvių kalbą išgirsi gatvėje viuo laiku dažniau, kaip rinėje Klaipėdoje.

Prieškarinėje Klaipėdoje

lietuvių kalba dažniau skambėdavo tik turgaus dienomis, kai suvažiuodavo apylinkių laukininkai. Bet ir čia atmaina: prieš 25—27 metus Klaipėdoj šeštadienių turguje lietuvių kalba dominuodavo. Praeitąjį šeštadienį (lapkričio 19 d.) vaikščiodamas po turgų skersai išilgai jau turėdavau prisiklausyti, kad lietuviškai kalbantį laukininką išgirsčiau.

Prieš 27 mt. atvykęs į Klaipėdos kraštą, radau jį taip pat priešrinkiminės agitacijos įkarštyje, kaip ir dabar. Eidamas tuo metu "Lietuvos Žinių" korespondento pareigas ir iš anksčiau Mažąją Lietuvą ir jos gyventojų reikalus pažinęs tik iš pp. Vydūno ir Vanagaičio leidžiamų laikraščių ("Jaunimo" ir "Birutės"), pirmiausia pasistačiau sau uždavinį pažinti Mažąją Lietuvą ir jos gyventojus kiek galint nuodugniau.

Ofisiališkai viso Mažosios Lietuvos tautinio judėjimo centras tada buvo Tilžė. Tačiau greitai įsitikinau, kad

Vydūno įtaka Mažosios Lietuvos lietuvių tarpe glūdi ne tautiškai politinėje, o kultūriškai filosofinėje arba religinėje plotmėje.

Tautiškai politinio sąjudžio eksponentu mums tuomet Vilniuje atrodė p. Vanagaitis su savo "Birute". Tačiau Tilžėje ir, aplamai, Mažojoj Lietuvoj padarytieji stebėjimai, visų pirma, mane nustebino tuo, kad, pav., "Birutė" daug daugiau prenumeratorių turėjo Amerikoje ir Did. Lietuvoj, negu visoj Mažojoj Lietuvoj. Taip pat greitai pasirodė, kad p. Vanagaičio, jei taip galima pasakyti, tautiškai politinis dinamizmas tikrų ir nuoširdžių šalininkų Maž. Lietuvos lietuvių masėse neturėjo. Tai buvo generolas be kareivių pilna tų žodžių prasme. Daug didesnę įtaką tuomet turėjo dr. Gaigalaitis, kurio veikimo ir įtakos rajonas su centru Priekulėje apėmė ir dabartinę Klaipėdą. Bet dr. Gaigalaičio lietuviškoji veikla apėmė daugiau tikybinį gyvenimą, nes jos sociališkai politinė koncepcija nieku nesiskyrė nuo vokiečių konservatyvų partijos, kurios nariu jisai buvo ir kurios remiamas bei palaikomas būdavo išrenkamas ir į Prūsijos seimą. Faktiškai, o kai kada net ir formališkai, dr. Gaigalaičiui prieškarinio Klaipėdos krašto politiniuose veiksmuose tekdavo būti konkuruojančiu kandidatu prieš nepriklausomą pačių lietuvninkų statomą kandidatą. O šito

nepriklausomo lietuviškai tautinio sąjudžio vadovai, kurie su lietuvišką ja klaipėdiečių mase buvo suaugę ir ją faktinai reprezentavo, buvo išimtinai klaipėdiečiai ūkininkai, kurių vardai dar ir šiandien girdimi: tai Žvilius, Kybrancas, Strėkys, Toleikis, Reisgys, Bruožaitis ir kt.

mažiau žinomi. Inteligentiškiausias ir savarankiškiausias iš jų buvo Bruožaitis, miręs prieš keliolika metų, kuris savo kalbomis į klausytojus ir didžiausią įspūdį padarydavo. Didelę įtaką taip pat turėjo dar tik šiomis dienomis miręs Strėkys, kuris ir 1912 mt. pradžioje buvo pastatytas nepriklausomu nuo vokiečių partijų lietuvių kandidatų į Reichstagą.

Iš spaudos organų prieškarinėje Maž. Lietuvoj tautiškai politinį lietuvių veikimą sekmingiausiai populiarizuodavo ir paremdavo Otto V. Mauderodės leidžiama, bet lietuvio patrijoto Kiošio redakuojama "Nauja Lietuviška Ceitunga," kuri tais laikais lietuvių tarpe daugiausia ir skaitytojų turėdavo. "Tilžės Keleivis," lygiai kaip ir dabartinė "Lietuviška Ceitunga" Klaipėdoj, jau ir tuomet buvo grynai vokiškųjų partijų ir vokiškosios ideologijos tarnyboje (tik "Tilžės Keleivio" redaktorius dažniau praleisdavo ir tautinę lietuviškai ideologiją propaguojančių rašinių). Savaimingą,bet jau nebereikšmingą, vietą tada užėmė Priekulės lietuvio ūkininko leidžiamas "Konservatyvų Draugystės Laiškas," kuris ne už vokiečių pinigus, o iš įsitikinimo atstovavo vokiškojo konservatizmo ideologiją.

Šie lietuvių kalba vokiečių leidžiamieji laikraščiai formavo ir nulėmė Klaipėdos krašto lietuvių laukininkų aspiracijas bei ideologiją. Nenuostabu, kad 1912 metų pradžioje priešrinkiminės agitacijos reikalams pašvęstame ir specialiai

Tilžės lietuviškojo komiteto sušauktame "patikimųjų" posėdyje, kur dalyvavo keliasdešimt ūkininkų su savo politikos vadais, visas vakaras buvo praleistas besiginčijant — kada gi bus kiaulės brangesnės: ar kai lietuviai savo balsais palaikys vokiečių konservatyvų ar liberalų partijos kandidatą.

(Apie p. Vanagaičio siūlomą savarankišką lietuvių kandidatą niekas ir nekalbėjo). Ir vis delto net ir šitose sąlygose savarankiškas lietuvių kanidatas Strėkys Klaipėdos-Šilutės rinkimų apygardoje surinko, jei neklystų, apie 6 tūkst. balsų. Net lietuvninkų masėj nepopuliarus Vanagaičio kandidatas (rodos Leikys) Tilžės apygardoje gavo netoli 500 balsų (lietuviai tada rėmė vokiškų partijų kandidatus). Tuo tarpu prieš trejetą metų buvusio Klaipėdos krašte seimelio rinkimuose savarankiškas lietuvių laukininkų sąrašas tesurinko tik apie 500 balsų.

Tai yra ryškiausis pavyzdys, kuria linkme per paskutinius 25-30 metų ėjo ir nuėjo Klaipėdos krašto lietuvių laukininkų tautiškai politinė sąmonė. Pirmojo lietuviško laikraščio "Konservatyvų Draugystės Laiško" Klaipėdos krašte tėviškėje ir dr. Gaigalaičio veikimo parapijoj Priekulėje anais laikais iš kelių tūkstančių gyventojų tik apie 100 tebuvę vokiečiai. Dabartiniu metu man Klaipėdoje tvirtino, kad Priekulėje tik apie 100 ūkininkų telaiko save sąmoningais susipratusiais lietuviai t. y. balsuoja už lietuviškus sąrašus. Negalima sakyti, kad dabartiniu metu Klaipėdos krašto ūkininkų masė lietuviškai nemokėtų ar save vokiečiais laikytų. Daug kas iš jų ir visai gražiai lietuviškai kalba ir lietuvių kalbą namie ir iškeliavę vartoja. Tačiau ši jų vartojama lietuvių kalba tebėra tik susikalbėjimo ar mintimis pasikeitimo priemonė, kurią jie paveldėjo iš tavo tėvų ir kurią vartoja iš tradicijos, o ne del tautinio supratimo.

Šios dienos klaipėdiečio laukininko sociališkai politinė konsepcija gal dar daugiau kaip prieškariniais laikais yra orientuota į kiaulių ir pieno kainas, o ne į valstybės tautiškai politinę ideologiją.

Kai del kitų Klaipėdos krašto socialinių grupių, tai proletariatas prieškariniais laikais buvo išimtinoj socialdemokratų partijos globoj ir įtakoj, nepriklausomai nu to, ar darbininkas namuose kalbėdavo lietuviškai, ar vokiškai. Vanagaičio bandymas suorganizuoti lietuvišką socialdemokratų partiją pasibaigė visišku nepasisekimu. Lietuviškosios miestų buržuazijos arba verslovininkų prieškariniais laikais beveik kaip nebuvo.

Dabartiniu metu padėtis yra tiek tepasikeitus, kad dalis lietuviškojo laukininkų sąjudžio vadovų yra virtę verslovininkais, o tuo pačiu ir aktingais moderniškojo lietuviško sąjudžio eksponentais. Iš anu laikų miesčioniškosios lietuvių inteligentijos atstovų, k. a.: Stikliorius, Gaigalaitis, Vanagaitis ir kt. šiandien tepalikę politinio gyvenimo "atsarginiais."

Visoje padėtyje tragiškiausia yra, kad per keliasdešimtį metų Klaipėdos krašto lietuvių tautinio sąjudžio vadovai laukininkai, nei kiti sluoksniai nėra išsiauginę savosios lietuviškos inteligentijos.

Prieš 25 metus iš klaipėdiečių laukininkų lietuvių jaunimo buvo beišsiskirianti nedidelė grupė studentų ir moksleivių, į kuriuos buvo dedamos nemažos viltys. Iš studentų ypač išsiskyrė viena trejukė: Ašmys, Zaunius ir Gailius. Bet Ašmys — vienas iš pačių kilniausiųjų ir gabiausiųjų, — dar karui nepasibaigus nuo džiovos pasimirė. Zaunius, daug patarnavęs Lietuvos valstybės reikalams Kaune, neturėjo ir neturi laiko dirbti klaipėdiečių tarpe. Klaipėdoje tedirba vienas Gailius, kuris turi didelį autoritetą ne tik lietuvių, bet ir vokiečių tarpe. Bet iš savosios inteligentų kartos palikęs vienas, be to, būdamas silpnos sveikatos, taip pat negali didesnės įtakos turėti. Minimi dar keli vardai ir pavardės jau iš sekančios jaunesniųjų kartos. Bet ir iš jų veiklesnieji, ar šiaip prasikišantieji, absorbuojami valstybinio aparato už Klaipėdos krašto ribų, o vienas antras palikęs — perdaug apkraunamas ar apsikrauna tiesioginiais darbais del duonos kąsnio, kad galėtų tautiškai politinio veikimo pirmose eilėse aktingai dalyvauti.

Vienintelis gausin g e s n i s sluoksnis, kuris Klaipėdos krašte lietuvių tautinės politikos bei ideologijos vadovams didesnį svorį (kad ir balsais per rinkimus) galėtų duoti ir faktinai duoda, — lietuviškoji miesto ir sodžiaus darbininkija, taip pat

Lietuvoje

JUBILIEJINĖ LIETUVOS DAILININKŲ PARODA

Kaunas. — Kai artėjo šie jubiliejiniai metai, sukaktuviniai 20-ties Lietuvos nepriklausomybės metai, buvo visokių projektų ir pasiūlymų juos kuo iškilmingiausiai paminėti, parodyti ką Lietuva per tą savo nepriklausomybės jaunystę pasiekė visose srityse: kultūrinėj ir materialėj. Buvo plačiai užsimota, bet ištesėta, kaip paprastai Lietuvoj, tik gal 5%. Nebuvo nė žemės ūkio ir pramonės parodos, nė didesnės dainų šventės (kaip Latvijoj ar Estijoj), nebuvo nė knygos parodos, nebuvo nė skelbtų festivalių. Viską "atpirko" ta viena tautinė olimpijada ir oficialios frakuotiems žmonėms iškilmės. Tik vieni Lietuvos dailininkai pasiryžo ištesėti nors pabaigoj metų, ką buvo pasižadėję — surengti didžiulę jubiliejinę meno kūrinių parodą, parodyti, ką jie yra per 20 metų sukūrę.

Tačiau ir ši paroda išėjo ne tokia, kokios dailininkai norėjo, kokiai rengėsi. Jie norėjo, kad parodoj dalyvautų kuo didžiausias dailininkų skaičius, kad joje galėtų išstatyti savo geriausius kūrinius. Deja, tas pasirodė negalima. Paklauskite kodel? Labai paprasta priežastis: nėra kur tokią dižiulę parodą parengti.

Per 20-tį metų tiek prasigyventa, kad nėra kur išstatyti 400—500 geresniųjų paveikslų. Kai buvo statomas Vytauto Didžiojo muziejus, buvo skelbiama, kad jame būsią viskam vietos, visi pareisią. Žmonės aukavo, dėjo litus, tikėjosi, kad štai pagaliau bus pastatas, kur galima bus rengti didžiules parodas. Bet pasirodė, kad ir čia, kaip paprastai, apsiskaičiuota. Visi užėmė savo kampus, o didesnėms parodoms ir neliko.

Vis delto dailininkų paroda buvo viena didžiausių Lietuvos meno parodų, kokios tik buvo surengtos. Parodoj dalyvavo 82 dailininkai, kurie išstatė 237 savo kūrinius. Tai buvo jungtinė paroda, nes joj dalyvavo tapytojai, grafikai, skulptoriai ir keramikai.

Paroda įvyko Vytauto Didžiojo Kultūros muziejuj. Prasidėjo gruodžio 3 dieną. Kūrinių premijavimui Valstybės kasa paskyrė 10,000 litų.

VĖL SPRAGILŲ DAINA

Tauragė. — Ūkininkai, neturėdami pinigų nusamdyti kūlimui motorus, pradėjo javus kulti spragilais, rankomis. Laimė, kad dar jie nebuvo atiduoti į muziejus. Šiais metais javų prikuliama kiek daugiau, kaip pernai. Blogiau yra su kviečiais, kurie nuo sausrų buvo nudžiūvę.

RŪPINASI LAISVAMANIŲ KAPINIŲ ĮSTEIGIMU

Marijampolė. — Šiuo metu Marijampolėje laisvamanių E. Kultūros skyrius rūpinasi kiek galint greičiau įsigyti kapus, kuriuose būtų laidojami laisvų įsitikinimų žmonės. Reikalingas šitam tikslui lėšas skyrius įsigyjo pravedęs savo tarpe rinkliavą. Kurioj vietoj ir kuriuo būdu laisvamaniai įsigys reikalingą kapams žemės sklypą, pakol kas dar viešai neskelbiama.

KIEK MOKINIŲ MOKOSI ŽEMĖS ŪKIO MOKYKLOSE

Kaunas. — Vien tik žemesnėse žemės ūkio mokyklose, kurių Lietuvoje yra devynios, šiais mokslo metais mokosi 563 berniukai ir 645 mergaitės: Alytuj — 116, Aštriojoj Krisnoj — 128, Joniškėly — 168, Kvietišky — 123, Raseiniuose — 111, Salose — 215, Vepriuose — 106, Plinkšiuose — 130, Zypliuose — 92 ir Gruzdžiuose — 19.

Be to, specialėse žemės ūkio mokyklose, kaip vidurinėj gyvulininkystės, pienininkystės ir sodininkystės mokosi 119 mokinių, 101 berniukas ir 18 mergaičių. Gyvulininkystės mokykloje mokosi 27 mokiniai, pienininkystės — 43 ir sodininkystės — 49.

Dar yra 17 žiemos žemės ūkio mokyklų, kuriose mokosi 420 mokinių: 263 berniukai ir 157 mergaitės.

GIRTŲ ODISEJA

Butrimonys. — Bubriškių kaime mirė Juozo Makavecko sūnus. Tėvas paprašė du kaimynus nuvažiuot į Pivašiūnus pas kleboną parvežt kryžių, kamžą ir už 10 litų žvakių. Atlikę reikalus kaimynai užsuko restoranan sušilti ir ten, beminėdami velionį bei aptardami liūdną žmogaus likimą, prasėdėjo ligi sutemų. Važiuojant namo arklys pasuko iš kelio ir nuvežė girtutėlius kaimynus į raistą. Raiste arklys ėmė klimpti, vežimas užkliuvo už nei ten, nei atgal. Negirtas arklys išsinėrė iš pakinktų ir pabėgo, o du girti kaimynėliai ramiai sau toliau miegojo: vienas purvyne, antras vežime.

Po kelių valandų vienas iš jų nuo šalčio nubudo ir be kepurės pasileido per balas pirmo žiburio link ieškoti pagalbos. Pataikė į Makavecko sodybą, kur buvo šermenys. Žmonės pamatę visą purviną kaimyną išsiskubino ieškoti antrojo. Keliasdešimt vyrų apsupę visą raistą surado vežimą, bet antro kaimyno ten nerado. Tik vėliau pasisekė jį surasti miške beblūdijant, nes atbudęs ir neradęs nei arklio, nei nelaimės draugo, nuėjo savais keliais. Arklys atsirado kitą dieną, o traukiant vežimą iš dumblo rado ir purvyne sumintus vežtus daiktus.

NUŠOVĖ BERNIUKĄ

Telšiai. — Lapkričio 20 d. Telšių valsčiuj, Rubežaičių kaime vietos šaulių būrio vadas Pocius turėjo pas save karišką šautuvą. Jam išėjus, pasiliko jo jaunesnysis brolis ir piemuo. Abu nepilnamečiai pasilikę vieni sugalvojo išbandyti šautuvo veikimą. Tuoj surado stalčiuje šovinių ir pradėjo juos dėstyti ir išimėti. Šautuvą bandant įvyko šūvis ir mirtinai sužeidė Pocių.

GERAI VEIKIA KALVARIJOS UGNIAGESIAI

Suv. Kalvarija. — Kalvarijoje gerai veikia miesto savivaldybės ugniagesių komanda. Ugniagesybos reikalams miesto gyventojai, kaip namų savininkai, taip ir prekybininkai, proporcingai apdėti specialiu mokesčiu. Paskutiniu laiku komanda įsigijo automobilį su 2,000 literių talpos cisterna ir motorsiurblį, kas savivaldybei kainavo apie 20 tūkstančių litų. Dabar komanda turi du motorsiurblius, virš tūkstanties metrų stumiamų žarnų, reikiamą skaičių dujokaukių, gerą elektros sireną ir t.t. Prieš dešimt metų komanda gaisrui gesinti priemonių turėjo maždaug už 6—7 tūkstančius litų vertės, o dabar gaisrui gesinti priemonės siekia apie 50 tūkstančių litų vertės. Komanda budri, drausminga ir savo stropumu saugoja pusšešto tūkstančio gyventojų nuo ugnies.

ZAPYŠKIO LAISVAMANIAI IRGI KELIA SAVO BALSĄ

Zapyškis. — Lapkričio 20 dieną Vilemų kaime pas L. Vilemą įvyko Laisvamanių etinės kultūros draugijos Zapiškio skyriaus susirinkimas. Išrinkta valdyba. Nutarta kviesti iš Kauno K. Valašiūną laikyti paskaitai. Skyriaus steigėjai nušvietė tas kliūtis, kurias reikėjo sutikti steigiant skyrių ir šaukiant susirinkimą. Buvo vienbalsiai nutarta kreiptis su peticija į seimą, kad neatidėliojant būtų įvesta civilinė metrikacija, kurią pripažįsta konstitucija. Šiaip laisvamaniai yra verčiami veidmainiauti, be to, neturi sąžinės laisvės.

MARIJAMPOLĖJ YRA 200 TAUPYTOJŲ

Marijampolė. — Marijampolėj prie pašto veikia Valstybės taupamųjų kasų skyrius, kuris turi 203 taupytojus. Šie taupytojai yra susitaupę apie 319,000 litų. Iš jų 178 neterminuoti indėlininkai su 93,640 litų. Iš 203 indėlininkų yra 17 darbininkų su apie 86,000 litų indėlių, 17 ūkininkų su apie 18,000 litų, 27 jaunieji taupytojai su apie 6,200 litų, 83 tarnautojai su apie 132,000 litų indėlių. Kiti indėlininkai yra įvairių užsiėmimų asmens.

Turint omeny, kad Marijampolėj gyvena apie 15,000 žmonių, taip pat veikia nemaža pramonė, tai 203 taupytojai, kurie atstovauja ir apylinkės ūkininkus, rodo, kad žmonės nepasiturinti.

KARTAIS IR MOTERYS PASIVADINA KRIMINALINĖS POLICIJOS VALDININKĖMIS

Marijampolė. — Praėjusiais metais prieš pat Kalėdas Marijampolėje buvo pardavinėjamos kontrabandinės prekės. Albina Sinkevičiutė, sužinojus, kur tos prekės pardavinėjamos, nuėjo ir ji Kalėdoms nusipirkti drabužių. Nusipirko. Pas tą pačią kontrabandinių prekių pardavinėtoją nuėjo ir Zosė Macijauskaitė. Bepirkdama tas prekes Macijauskaitė sužinojus, kad tų prekių pirko ir Sinkevičiūtė.

Kitą dieną Macijauskaitė susirado Sinkevičiūtę ir pasivadinus kriminalinės policijos valdininke pareikalavo prekes jai atiduoti.

Sinkevičiūtė, nesvyruodama, kontrabandines prekes "valdininkei" atidavė.

Rytojaus dieną "valdininkė" Sinkevičiūtei ir sako: "Žinau, gerbiamoji, bus biauri byla! Reiktų ją kaip nors numarinti? . ."

Ir bylos numarinimo reikalams Sinkevičiūtė duoda Macijauskaitei 50 litų, bet byla vis gyva, tai kitą dieną Sinkevičiūtė Macijauskaitei sumokėjo 100 litų.

Kai Sinkevičiūtė suprato, kad M. ne valdininkė, bet apgavikė, tai nusiskundė policijai. Įvyko teismo byla, kurioje Macijauskaitė pripažinta kalta ir nubausta vieneriais metais paprasto kalėjimo.

BUROKO, KOPŪSTA IR ARBŪZO KONKURSAS

Kaunas. — Pereitą pavasarį jaunųjų ūkininkų sąjunga paskelbė didžiausią pašarinio buroko, kopūsto ir arbūzo konkursą, kuriame dalyvavo 173 asmens. Dabar paskelbta ir to konkurso rezultatai, būtent: pirmas premijas po 50 litų laimėjo — Al. Blaževičius iš Kaišiadorių apskrities, užauginęs didžiausį buroką, 9.1 kilogramo svorio. K. Bistraitė, iš Panevėžio apskrities, užauginusi didžiausį kopūstą, 8.1 kilogramo svorio, ir Balčiūnaitė, iš Šiaulių apskrities užauginusį didžiausį arbūzą, 70 kilogramų svorio.

Antrai premijai gauti buvo po kelis kandidatus, būtent: 2 kandidatai, kurių burokai svėrė po 9 kilogramus, keturi kandidatai, kurių kopūstai svėrė po 8 kilogramus ir 8 kandidatai, kurių arbūzai svėrė po 65 kilogramus. Todel po 25 litus premijas laimėjo, burtų keliu, šie asmens: M. Matulis, iš Kėdainių apskr., už buroką, H. Brazas iš Šiaulių apskr., už kopūstą ir A. Survila, iš Šiaulių apskr., už arbūzą.

DU BROLIAI — JURGIS I IR JURGIS II

Kaunas. — Lapkričio 30 d. Kauno apygardos teismas be kitų bylų sprendė ir Aleksandrovkos kaimo, Rušiškių valsčiaus, gyventojų Zumarų blylą, kaltinamų už miško vogimą.

Kadangi abu kaltinamieji Jurgiai, tai teismas pradėjo teirautis, koks kaltinamųjų giminystės santykis.

Zumarai tvirtina, kad abu esą Jurgiai, abu tikri broliai ir vieno tėvo ir vienos motinos vaikai.

— Tai kodel abu Jurgiai?

Zumarai teismui paaiškino, kad vyresnysis Zumaras, kuris dabar 36 metų amžiaus, buvęs pakrikštytas Jurgiu. Jo brolį, dabar 28 metų amžiaus, norėta pakrikštyti kitu vardu, bet krikštatėvai buvę girti, tai ir tą pakrikštiję Jurgiu. Tai dabar ir esą abu Jurgiai

— Kaip žmonės jumis atskiria vieną nuo antro? — klausiami Zumarai.

— Vyresnysis šaukiamas Jurgiu pirmuoju, jaunesnysis Jurgiu antruoju. Taip ir atskiria visi.

Taip ir byloje teko užrašyti.

JĖZUITAI NEPALANKIAI ATSILIEPIA APIE ŽYDUS

Kaunas. — Kiekvieno mėnesio pirmos dienos išvakarėse Kauno jėzuitų bažnyčioje laikomi mišparai, o po mišparų pamokslai. Šio mėnesio pirmos dienos išvakarėse jėzuitų bažnyčioje pamokslą pasakė vadinamas tėvas kunigas Paukštys. Jis kalbėjo ne apie dievą, bet apie prekybinius ir tautinius klausimus, plačiau nagrinėdamas žydų ir katalikų santykius. Kunigas Paukštys konstatavo žinomą faktą, kad dabar visur persekiojami žydai. Pasak jo, žydų tauta padaranti išsišokimų. Girdi žydai nukryžiavoję Jėzų Kristų, tad jie esą katalikų priešai.

Nors vardan artimo meilės persekiojamų žydų ir reikia gailėtis, bet ekonominiai ir tautiniai dalykai esą skirtingi nuo artimo meilės. Toliau pabrėžė, kad nebūsią nusižengta artimo meilei, jeigu lietuvis eis pirkti pas lietuvį, katalikas pas kataliką. Tuo davė suprasti, kad katalikai neapkęstų žydų.

Paukštys, matyt norėdamas klausytojus dar daugiau pakurstyti prieš žydus, pasakojo, kad Kauno komunistų 90% sudarą žydai.

Scena iš generalinio streiko Marseilles mieste Francijoj, lapkričio 30, 1938 metų, kuris, kaip dabar yra manoma, buvo labai pasekmingas. Streikieriai apsupti kareivių ir valstybės milicijos.

Pirmesniame skyriuje buvau pabrėžęs, kad šiuo metu vieninteline pakankamai gausingas ir ateitį turintis gyventojų sluoksnis, žemesnieji valstybinių įstaigų tarnautojai. Šio gyvento jų sluoksnio svorį ir vaidmenį mato ir atitinkamai vertina ir Klaipėdos krašto vokiečių politikos vadai. Del to ir seimeliuose tam tikri įstatymų projektai, kurie dabartiniu metu įgalinami vadinamųjų policijos įsakymų tvarka. Be tai jau atskiras klausimas.

Klaipėdiečiai ir jų Santykiai

kuriuo gali remtis lietuviškai tautinės ideologijos palitika Klaipėdoje, yra proletariatas ir žemesnieji įvairių sričių tarnautojai. Nes Klaipėdos krašto gyventojų daugumą sudarantieji ūkininkai arba, kaip jie patys save vadina, laukininkai, vis viena kokia kalba jie bekalbėtų, yra tiek peršisėmę vokiečių dvasia bei ideologija, kad lietuviškai tautinė ideologija, ypač kai ši ideologija tiekiama Did. Lietuvos lietuvių dvasios formose, jiems beveik svetima ar bent sunkiai suprantama. Vietinė lietuviškai tautinė miesčionija, dabartiniu metu atstovaujama p.p. Borchertų, Stikliorių, Vanagaičių ir kitų, kad ir gali bei dinamiška, yra per maža, kad galėtų bent kiek didesnės įtakos turėti Klaipėdos krašto gyventojų masėse. O Klaipėdos miestų stambesnės ir smulkesnės buržuazijos daugumą sudarė ir tebesudaro grynieji arba lietuviškos kilmės vokiečiai.

Tačiau net Klaipėdos krašto proletariatas lietuvių tautinės politikos atžvilgiu nesudaro vieningos masės. Dalykas toks, kad Lietuvos valstybės ribose, Klaipėdai smarkiu tempu industrializėjant, vietinės kilmės darbininkų nepakako. Ne tik pramonės įmonės, bet ir ūkininkai bei dvarininkai sutraukė ir tebetraukia sau reikalingų darbininkų būrius iš Did. Lietuvos. Naturalu, kad šitie darbininkai į Klaipėdos kraštą vyko ir tebevyksta daugiausia iš tų Lietuvos rajonų, kur ūkinis ir, aplamai, socialinis gyvenimas atsilikęs daugiausia. Toki darbininkai savo gyvenimo būdu ir reikalavimais taip pat negali lygintis su Klaipėdos krašto darbininkais. Net savo išviršine išvaizda ir papročiais šie, daugiausia iš atsilikusių Lietuvos užkampių suplaukę, darbininkai Klaipėdoje žymiai išsiskiria iš vietinių darbininkų masės. Jie taip pat sutinka dirbti už mažesnį atlyginimą.

Tuo būdu, klaipėdiečių kilmės senųjų darbininkų akyse šities

ateiviai darbininkai sudaro proletariato rezervą,

kuris, konkuruodamas su vietiniais darbininkais, visuomet pasiryžęs blogesnėse sąlygose dirbti ir tuo pačiu prisideda prie darbo algos normų mažinimo ir darbininkų gyvenimo standarto siaurinimo. Tai yra bendras ir visur žinomas reiškinys. Delto visuose kraštuose vietinės kilmės arba iš seniau apsigyvenę darbininkai visuomet nepalankiai žiūri į darbininkus ateivius. Netenka del to stebėtis, kad ir Klaipėdoje direktorijos sumanytieji bei seimelio priimtieji, o gubernatoriaus vetuotieji, įstatymai, varžą ateivių darbininkų apsigyvenimo sąlygas, buvo ir tebėra remiami ne tik vietinės kilmės darbininkų atstovų, bet ir iš seniau apsigyvenusių lietuvių darbininkų organizacijų ir jųjų atstovų. Tą patį tenka pasakyti ir del santykių tarp vietinės kilmės ir ateivių darbininkų Klaipėdos krašto sodžiuose bei dvaruose.

Aplamai,

Klaipėdos krašto proletariatas dabartiniu metu sudaro du vienas kitam priešingus frontus.

Viename fronte yra vietinės kilmės darbininkai, kurie savo uždarbiais ir gyvenimo lygiu sudaro proletariato aristikratiją, o antrame — darbininkai lietuviai, — kurie savo keliu dar dvi grupes sudaro: vienai grupei priklauso seniau apsigyvenusieji, kurie savo gyvenimo būdu ir reikalavimais daugiau prisiartino anksčiau minėtai proletariato aristokratijai, o antrai naujai atkeliaujantieji, kurie savo mažesniais reikalavimais darbo rinkoje konkuruoja ne tik vietinės kilmės darbininkų aristokratiją, bet ir anksčiau atkeliavusius darbininkus lietuvius. Netenka del to stebėtis, kad vietinės kilmės proletariatas, anksčiau buvęs absoliutinėje socialdemokratijos įtakoje, pastaraisiais metais susidėjo su vikiečių buržuazijos sluoksnių vadovais į vieną frontą. Nes šis vokiškasis frontas yra naturali išvada visos socialekonominės raidos Klaipėdos krašte. Kada kuris nors kraštas smarkiai industrializėja, o vietos gyventojų naturalinis priauglis labai mažas, yra būtina imigracija. Bet tada susidaro interesų priešingumai tarp vietinių gyventojų ir ateivių, kuriais paremtas industrializacijos augimas. O kai šitų ateivių tautybė ir sociališkai politiniai idealai dar sutampa su naujos valstybinės administracijos atstovų idealas, tai antagonizmui plėstis dirva kuo derlingiausia.

Šitomis savo pastabomis aš nenoriu sakyti, kad prieš keletą metų susidaręs Klaipėdoje vieningas vikiečių frontas su "Einheitsliste" teturi vien socialekonominį pagrindą, be ideologiškai politinių motyvų ir be tautiškai vokiško atspalvio. Atvirkščiai, šie tautiškai politiniai motyvai Klaipėdos krašte yra vokiečių vieningo fronto magnetas, kuris laiko pritraukęs net tuos gyventojų sluoksnius, kurių socialekonominiai interesai su vokiškojo vienybės fronto miesčionijos interesais nesutampa. Čia turiu galvoj Klaipėdos krašto vokiškai ir lietuviškai kalbančius laukininkus. Jų socialekonominiai interesai toli gražu nesutampa su vokiškos miesčionijos ideologų vadovaujamo vienybės fronto interesais. Ligi šiol jų aktingas dalyvavimas vokiškame vienybės fronte dar buvo galima pateisinti tuo, kad laukininkų kandidatai grynai vokiškos vienybės fronto rinkimų sąražuose į pirmąsias vietas patekdavo, o Direktorijoj laukininkų atstovai su savo Baldžium priekyje net vadovauti galėjo. Tačiau

šiuose rinkimuose nei Baldžius, nei kiti laukininkų atstovai kandidatais vokiškosios vienybės fronto sąrašan neįrašyti.

Del šios priežasties, kaip iš rimtų šaltinių teko girdėti, nepatenkintieji Klaipėdos laukininkai ruošėsi patiekti savarankišką klaipėdiečių laukininkų kanidatų sąrašą priekyje su dabartiniu Direktorijos pirmininku Baldžium, kuris praeituose rinkimuose iš visų vienybės fronto kandidatų daugiausia balsų yra gavęs. Tačiau pakako Neumanui ar jo patikimiems asmenims su projektuojamo sąrašo rengėjais pakalbėti ir atkreipti dėmesį į reikalą vokiškojo vienybės fronto neardyti — ir Baldžiaus vienminčiai nuo savarankiško sąrašo atsisakė. Tačiau to paties Klaipėdos krašto lietuviškosios ideologijos laukininkai nuo savarankiško kandidatų sąrašo neatsisakė, nors jau per praeituosius rinkimus tik apie 400 balsų tesurinko. Neatsisakė nuo savarankiško kandidatų sąrašo ir lietuviai darbininkai, iš kurių tarpo atsirado dar ir tokių, kurie rinkimų komisijai įteikė net visai nepriklausomą, t. y. su kitais nesiblokuojantį, kandidatų sąrašą.

Šie pačių paskutinių dienų gyvenimo iškeltieji faktai daugiau negu ilgos studijos iškelia viešumon visą mūsų Klaipėdos reikalų problemos tragizmą. Šiandien nėra visai svarbu, del kurių priežasčių anksčiau buvusio grynai lietuviško Klaipėdos krašto net ir dabar lietuviškai kalbą gyventojai, laukininkai ir darbininkai, greičiau paklauso vokiškai kalbančių nacionalsocializmo ideologų, kaip Lietuvos valstybės atstovų. Nes paties fakto, kad ne tik šiemet, bet ir per praeitus seimelio rinkimus, kai Neumanas kalėjime sėdėjo ir jo suorganizuoto "Ordnuugdiensto" nebuvo, visi senųjų klaipėdiečių sluoksniai savo daugumoje vienu ir vienintelių sąrašu ėjo, o lietuviai net ir šiemet be keturių sąrašų neapsieina, — šio fakto nei užginčyti, nei paneigti negalima. Maža paguoda būtų ir tuo atveju, jei pasisektų įrodyti, kad tiek dabar, tiek per praeitus seimelio rinkimus vokiškojo fronto vienybė pasiekta ir išlaikyta tik papirkimų ar teroro pagalba. Nes papirkimais galima paveikti tik be pilietinės doros žmones, o teroro priemonėmis — bailius. Tokių žmonių perdaug gailėtis netektų. Be to, neužmirškime, kad

tie patys lietuviai, kurie Klaipėdos krašte net tokiu kritišku momentu politiniuose rinkimuose be trijų konkuruojančių sąrašų apseiti negali, anais laikais, kai tekdavo dalyvauti Dūmos rinkimuose, sugebėdavo visi kaip vienas bendrus kandidatus išstatyti ir juos, nežiūrint viešpatavusio teroro, vieningai išrinkdavo.

Toliau šia kryptimi net ir samprotauti baisu. Tačiau būkime atviri ir pripažinkime, kad jeigu Klaipėdos krašto lietuviškai kalbančių laukininkų ir darbininkų masės aklai seka vokiečių nacionalsocializmo ideologus, tai ne vien delto, kad tie ideologai vokiškai kalba, šį tą pažada arba šiuo tuo pagrasina; ne, jie jų klauso ir paseka ypač delto, kad po ranka visuomet turi pakankamai svarbių ir kiekvienam suprantamų argumentų. Nebeišduosiu jokios paslapties, jei pasakysiu, kad Kleipėdos lietuvių darbininkų atstovai šiomis dienomis specialiai Kaunan važinėjo tik po to, kai jų seimelin išstatytieji kandidatai iš vietinių lietuviškai kalbančių darbininkų nuolatos vieną ir tą patį atsakymą išgirsdavo: kas gali už jus balsuoti, kai valstybinėse įstaigose bei lietuviškose verslo įmonėse darbo alga žymiai mažesnė ir kitos darbo sąlygos blogesnės? O vienas puikiai lietuviškai kalbąs laukininkas, kalbinamas pasisakyti tautiškai valstybinės orientacijos klausimu, rodydamas rankoj laikomą plaktuką, šitaip atsakė: "Juk mums, laukininkams, būtų vistiek. Pamažu tvarkomasi, ir būtų galima gyventi. Be to, ne visa kas gera ir "anoje pusėje." Bet štai šis plaktukas. Parsivežiau aš jį iš Tilžės, kur sumokėjau 80 fenigų. Čia už jį pusketvirto lito. O už centnerį rugių Tilžėje 8 markes sumoka, šičionai gi — 7 litus...."

Štai mes ir turime klaipėdiečio laukininko politinių nusistatymų pagrindą. Ir iš tikrųjų, ar neperdaug iš klaipėdiečio laukininko reikalaujama? Neužmirškime, kad visai panašiai, kaip ką tik minėtas Klaipėdos krašto laukininkas, anais metais gana garsiai kalbėjo ūkininkai ir kitose Lietuvos dalyse ir kad tos kalbos buvo net privedusios prie žinomų Suvalkijos įvykių.

Klaipėdos krašto "sulietuvinimo" klausimas neatskiriamas nuo visos Lietuvos ūkininkų ir darbininkų būvio pagerinimo klausimo. O jei norėsime Klaipėdos laukininką ar darbininką "prilyginti" Jonavos laukininkui ar darbininkui — nepasiseks.

(L. Ž.)

Iš Moterų Susirinkimo

WINNIPEG, Man. — Gruodžio 17 dieną įvyko LLD 217-tos kuopos Moterų skyriaus susirinkimas, kuriame buvo apsvarstyta lietuvių kalbos mokyklėlės reikalas ir kiti reikalai.

Kadangi dabartiniu laiku Winnipego lietuviai suvienytomis jėgomis stengiasi išsimokėti įsigytąją svetainę, tai ir moterų skyrius tam reikalui paaukavo visą savo iždą. Tad dabar silpnai stovime finansiniai, bet nenustojame vilties. Visos draugės pasižadėjo dirbti del užsibrėžto tikslo, mokinti jaunuomenę, kad ji iš mažens galėtų atskirti gerą nuo blogo.

Moterų susirinkime buvo apdiskusuota, kaip sekmingiau pravesti Liaudies Balso vajų. Iš draugių pasisakymų paaiškėjo, kad beveik visos draugės dirba, nesnaudžia. Kiekviena turi aukų rinkimo blanką ir netuščią, tačiau slepiasi viena nuo kitos, norėdamos viena kitą pralenkti. Pavyzdžiui, ant mano blankos jau randasi $9.00 ir vienas naujas skaityt. Tačiau neišduokite mano pavardės, nes nenoriu, kad kitos pralenktų. Stengsiuos dar kiek parinkti.

Buvo išrinkta ateinantiems metams skyriaus valdyba. Pirmininke išrinkta draugė Samulaitienė, protokolų raštininke draugė Buzunienė, iždininke savanoriai sutiko draugė Steponavičienė ir finansų raštininke draugė Lapeškienė.

Apsvarsčius svetainės trūkumus, draugės pasižadėjo padabinti svetainę naujom užlaidom ir tam reikalui ant vietos suaukavo $8.00. Nekurios paaukavo po visą dolerį.

Be to, dar daugelis pasižadėjo prisidėti vienokiu ar kitokiu darbu.

Liaudies Balso Naudai Vakarienė

Po moterų susirinkimo, įvyko vakarienė, kuri susidėjo iš valgių ir kavos. Visus valgius suaukavo pačios draugės. Štai, draugė Ginkuvienė, kuri amžiumi nejauna, bet atliekamais darbais už visas jauniausia, suspaudė didelį sūrį, kurį paaukavo del vakarienės. Draugė Urbonavičienė atskubėjo su pilnu krepšiu sausiukių, Samulaitienė su saldžia grietine, Lepeškienė paaukavo pieno, o Kvederavičienė cukraus. Draugas Lubinskas paaukavo gražų baksą šokoladų, kurį draugai nutarė atiduoti tai, kuri gaus daugiausia balsų. Na ir teko tas šokoladas, seniausiai ir gabiausiai mūsų draugei Ginkuvienei, nes ji gavo daugiausia balsų, už kuriuos surinkta $7.-64. Taip pat publika suaukavo $6.25, tad pelno liko $12.01. Palyginus svečių skaičių, kuriuos buvo galima ant pirštų suskaityti, tiek pelno, tai gana graži suma.

Tenka pasakyti, kad labai daug padeda sava svetainė. Kitados, kuomet tekdavo sumokėti už svetainę ir muzikai, susidarydavo apie dešimtį dolerių išlaidų. O jeigu darydavome kokį nors bankietą, tai du kart tiek kainuodavo. Dabar, kuomet turime nuosavą svetainę, kiek sukeliama, tiek ir palieka. Šioje vakarienėje draugas Taucas pagrajino be jokio atlyginimo, už tai tariame draugui proletarišką ačiū.

Parengimui įpusėjus, trys draugai pasakė prakalbas, kalbėjo: Karosas, Ginkus ir Vidrukas. Kiekvienas puikiai apibudino veikimą, jo naudingumą ir ant kiek yra mums brangus mūsų švietėjas Liaudies Balsas ir kaip mes jį turime remti.

Toliau vėl tęsėsi prie lietuviškos muzikos šokiai. Pasidarbavusiems ir parėmusiems tariu ačiū.

Ratelio Korespondentė

Lietuvių Literatūros Dr-jos 217 Kuopos Reikalai

WINNIPEG, Man. — Brangūs draugai ir draugės! Šie metai jau slenka prie pat pabaigos, o peržiūrėjus į LLD 217 kuopos knygas pasirodė, kad mūsų kuopoj randasi dvylika narių, kurie dalinai arba visai nemokėjo narinių duoklių. Tame skaičiuje randasi ir tokių, kurie dar skolingi už praeitus metus. Suprantama yra ir labai pavyzdingų narių, užsimokėjusių už ateinančius metus. Pavyzdžiui, draugas J. Šeinauskas užsimokėjo už 1939 metus ir 45 centus paaukavo į kuopos fondą.

Taigi kuopos valdyba kreipiasi į neužsimokėjusius draugus, prašydami sulyg išgalės užsimokėti. Suprantama, jei kuriems neleidžia aplinkybės, praneškite, kad pasiliktumėt nariais. Taip pat, kurie galite mokėti už 1939 metus, prašomi mokėti, tuo palengvintume centrui priruošti sekantiems metams knygą.

Tad būkime lojalūs savo draugijai, davė žinksnį pirmyn, neatsitraukime atgal. Literatūra, kurią gauname iš centro gana nebrangiai mums atseina, ja šviesikimės ir artinkim pasiliuosavimo dieną.

Kuopos Valdyba

SUMAŽĖJO KANADOS PREKYBA

OTTAWA. — Kanados statistinio biuro daviniais, šių metų lapkričio mėnesio Kanados užsieninė prekyba siekė tiš $157,378,857, o pereitų metų lapkričio mėn. užsieninė prekyba siekė $188,458,020.

Paskutinių aštuonių mėnesių laikotarpyje Kanados užsieninė prekyba siekė $1,149,384,686, o pereitais metais tuo pačiu laikusiekė $1,382,225,571.

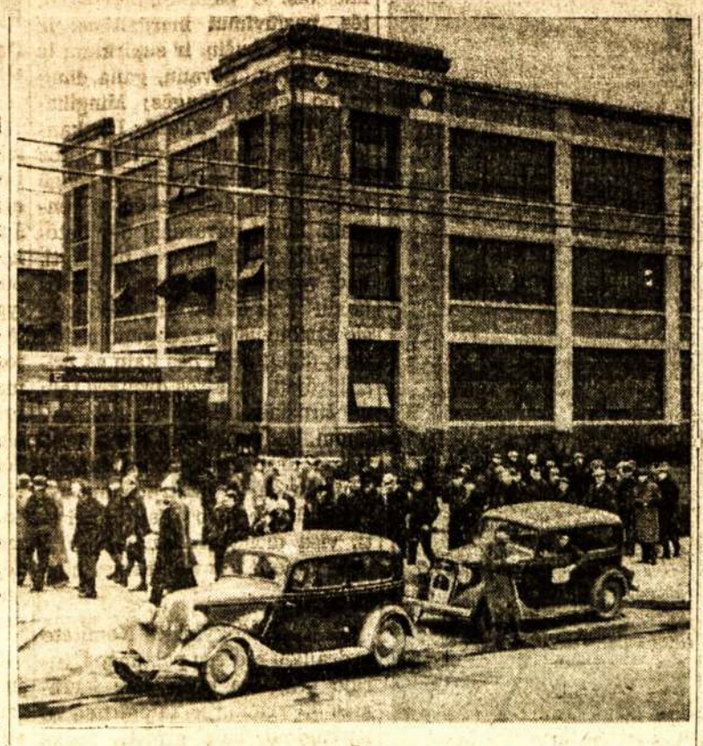

United Automobil Workers unijos nariai ant pikieto linijos prie Fisher Body dirbtuvės Nr. 1, Flinte, Mich., kur dirba 6,400 darbininkų. Streikas jau atšauktas, nes kompanija sutiko patenkinti darbininkų reikalavimus.

Kas Kiek Parėmė Liaudies Balsą Laike Koncer. Montreale

MONTREAL. — Nepaisant, kad šiuo laiku siaučia didelė bedarbė, tačiau montrealiečiai laike Liaudies Balso koncerto parodė savo pasiryžimą ir aukavimąsi už Kanados lietuvių laikraščio Liaudies Balso palaikymą. Aukavo sekamos organizacijos ir pavieniai draugai bei draugės:

Draugė K. Keršienė su LLD 47-tos kuopos Moterų skyriaus sveikinimu pridavė $16.00. Nuo tos pat kuopos sveikino J. Smetona ir pridavė $10.00. Nuo Amalgameitų unijos lietuvių siuvėjų lokalo sveikino P. Burba ir su pasveikinimu pridavė $5.00. Nuo MSDPD sveikino su $10.00 J. Vilkelis. Nuo LLD 137-tos kuopos Moterų skyriaus su $40.00 sveikino P. Matulaitytė. Pavieniai aukavo sekamai:

A. Skrupskis — $2.00, A. Keršys — $2.00, K. Žekonis — $5.-00, B. Minota — $5.00, A. Karpavičius — $2.00, J. Urbonavičius — $2.00, P. Fileris, — $1.-00, A. Bubelis, — $1.00 S. Mozuraitis — $1.00, A. Serpytis — $5.00, Senas Rėmėjas — $1.00, J. Vilkelis — $2.00, Naruševičiai $2.00, A. F. Šuplevičiai —$3.-00, A. Asijavičius — $1.00, Skinkys — $1.00, Martin — $1.-00, Kačergius — $1.00, S. Doveikai — $2.00, P. Jankauskas — $1.00, Eržis — $1.00, Zienius — $1.00, Daugėla — $1.00, J. B. Petroniai — $2.00, Tumasoniai — $1.00, Šipelis — $2.00, J. M. — $1.00, Turuta — $1.00, K. Simonavičius — $1.00, A. Graibus $1.00, Niaurai — $1.00, Botyrius — $2.00, J. Graibienė — $1.00, A. Jonušis — $5.00, J. Vekteris — $1.00, Ježinskis — $2.00, D. Narkeliūnas — $2.00, Knystautas — $2,12, Brunzai — $2.00, A. Liokaitis — $2.00, S. Bagdonas — $1.00, Mačiulaitis J. — $5.00; J. Rutelionis — $1.-00. Mačionis — $1.00, Krivickas — $1.00, Laurinaitis — $1.00, Kukenis — $1.00, Matjukas — $1.00, Jaunuoliai — $1.15, Karalevičius — $1.00, Keršulienė — $1.00, T. Vilimas — $1.00, Krupauskas — $1.00, Miknienė — $1.00, Tamošiūnienė — $1.-00, F. Bunkus — $2.00, J. Čeponis — $1.00, A. Šlapelis — $1.00, Valinčius — $1.00, Alb. Matusevičius — $1.00, J. Juškevičius — $1.00, Varaškai — $1.-Zimontas — $2.00, Čelkienė — $2.00, Palubinskas — $2.00, Vaitiekūnas J. $1.00, Kisieliai — $1.00, Mačevičius — $1.25, J. Petrauskas —$1.00, Virbalas — $1.00, J. Jurkštas — $1.00, Narusevičius J. — $1.00, Dvi draugės Liutkev ir Zimont — $2.00, M. Paragis — $1.00, V. Bunkus — $5.02, Bernotas — $2.00, J. Račys — $1.00, K. Mikėnas — $1.00, V. Lukša — $1.00, Pet. Šuplevičius — $2.00, J. Šlikas — $1.00, J. Astrauskas — $1.00, A. K avoliūnas — $1.00,vbgkgk Černauskas — $1.00, M. Nekrošys — $1.00, Džiaugys — $1.00, A. Kavoliūnas — $1.00, Nakas — $1.00, B. Juraitis — $1.00, J. Braknys — $1.00, Malinauskas — $1.00, Dauderienė — $1.00, J. Niauraitė — $0.25, Mašnickas — $1.00, Čiurlevičius — $1.00, A. Tamkevičius — $1.-00, J. Makarevičius — $1.00, J. ir S. Kličiai — $2.00, V. Uldukis $2.00, L. Skripka—$1.00, Čekaitis — $1.00, J. Skripka — $1.00, Kilnoniūtė — $1.00, E. Juškevičaitė — $2.00, F. Spaičys — $1.-00, Dovydaitis — $1.00, Garnelis — $1.00, Janulevičius — $1.00, Juozas Mačionis — $1.00 Sadauskienė — $2.00, S. Pečiulaitis — $2.00, P. Petrulis — $2.00, K. Kilikevičius — $2.00, J. Paplauskas — $2.00, P. Skirka — $5.00, P. Jokubka — $1.-00, Z. Juozulaitienė — $1.00, J. Stukas — $2.00, V. Saladžius — $1.00, O. Kilikevičienė — $2.-00, M. Gudas — $1.00.

Organizacijoms ir pavieniams aukuotojams vardų LLD Pirmo Rajono Komiteto reiškiu didelį ačiū už taip gausias aukas ir skaitlingą atsilankymą. Taipgi visiem koncerto programos pildytojams-joms ačiuojame už uolų prisirengimą programos išpildyme, ypatingai **Birutei Ramoškaitei** už taip puikų pasirodymą su dainomis. Montrealo lietuviai pirmą sykį turėjo progos pasiklausyti aukštai išsilavinusios ir talentingos lietuvaitės dainininkės.

Be to, jaunuolė Kilimoniūtė senai jau reiškia protestą, kad negauna progos parodyti savo gabumų scenoje. Apgailėtina, kad šiuo laiku buvo negalima.

Duotas dovanas laimėjo šie numeriai: pirmą dovaną, 20-ties dolerių vertės laikrodėlį su numeriu 1772 laimėjo B. Venskiūtė, 6427 Brand St. Antrą dovaną, 8-nių dolerių vertės lovai užtiesalą laimėjo F. Nakrušys su numeriu 1638. Trečią dovaną penkis dolerius pinigais laimėjo O. Kilikevičienė su numeriu 1715. Ketvirtą dovaną, penkių dolerių vertės cigarų dėžę laimėjo J. Naubusys, 1184 Conway St., su numeriu 1058.

Iš penkių laimėtų dolerių, draugė O. Kilikevičienė du paaukavo Liaudies Balsui, kurie yra aukščiau pažymėti.

M. Gudas
LLD Pirmo Rajono Sekretorius

Iš 47-tos Kuopos Moterų Veikimo

MONTREAL, Que. — Gruodžio 16 dieną įvyko LLD 47-tos kuopos Moterų skyriaus susirinkimas, kuris nors buvo ir neskaitlingas, bet buvo aptarti svarbūs reikalai.

Pirmuoju svarbiu klausimu buvo Liaudies Balso vajus. Paaiškėjo, kad draugės deda pastangas nepasiduoti vyrams ir stengiasi kuogeriausia pravesti vajų. Pasirodė, kad gabiausia ir smarkiausia darbuojasi, tai draugė Bernatonienė. Ji gavo daugiausia naujų skaitytojų ir daugiausia išplatino tikietėlių. Taip pat nesnaudžia ir kitos draugės. Draugė K. Keršienė buvo išrinkta atstove į Liaudies Balso koncertą su $16.00 auka.

Susirinkimo buvo nutarta parėdyti vaikučiams eglutę. Eglaitės parengimui išrinkta Garnelienė, Naruševičienė ir Bernotienė.

Po to, vaikučių auklėjimo klausimu, draugė Jonušienė davė paskaitėlę. Tenka pasakyti, kad ši draugė neperseniausia atvyko iš kitos šalies miesto ir įstojo į mūsų organizaciją, bet jau smarkiai darbuojasi. Už tokį draugės darbštumą tenka suteikti daug kredito.

Draugė Naruševičienė pasižadėjo pakalbėti kokiu tai klausimu ateinančiam susirinkime. Taip po visų aptarimų ir diskusijų susirinkimas buvo baigtas.

Marusia

MONTREALO LIETUVIAI
Sutikime Linksmai Naujus Metus
M. L. Sūnų ir Dukterų P. D. & Jaunuolių Sporto Sekcija su LLD ruošia puikius Naujų 1939 Metų sutikimui

Šokių Vakarą
Šeštadienį, Gruodžio-Decembeh

Rumunų Salėj, 3486 IBERVILLE ST., Kampas Rachel St.
Grieš gera muzika, lietuviškus ir angliškus šokius. Užtikriname, kad atsilinkiusieji bus visukuo užganėdinti. Tad kviečiame visus ir visas Montrealo ir apylinkės lietuvius-ves dalyvauti.

Įžanga 25 centai. Pradžia 8 val. vakare.
Rengėjai

AUKOS

Čia talpinamos aukos gautos pavienių draugų pasidarbavimu.

Per drg. A. Lausevich, Nizah, Ont., gauta $13.50. Aukavo: A. Lausevich $2.00; J. Shaynausky ir A. Cooutoocz po $1.00; G. Damose, J. Stravinski, A. Bernatonis, M. Lazoryk, J. Jiergovich, J. Balda, J. Balok, J. Stedel, K. Rusnak, P. Durica ir J. Marchyshyo po 50 cent.; P. Miskulin 40 c.; L. Jomy 35 ct.; N. Kosovan, J. Haltiuk, J. Kovach, M. Dzadekevick, M. Jurgutis, J. Clern ir M. Kochan po 25 centus.

Draugas prisiųsdamas pinigus su aukų blanka rašo, kad toje apylinkėje mažai lietuvių yra, bet džiaugiasi, kad linksma su jais susitikti, nes jie yra progresyvių minčių. Bet lietuvių trūkumą išpildė kitataučiai, kurie taipgi supranta reikalingumą remti darbininkišką spaudą.

Per drg. P. Zaleskienę, Edmonton, Alta., gauta $40.00 nuo IV rajono suruošto parengimo ir sukeltų aukų.

Per drg. P. Pakstį, Penny, B. C., gauta $3.50. Aukavo: P. Pakstis, I. Ilgutis ir J. Bagdons po $1.00 ir J. Dieckus 50 cent.

Per drg. J. Kuktorą, Fraspur, Alta., gauta $2.26. Aukavo: J. Kuktoras, T. Katinas ir J. Keragalvis po 50 cent.; J. Kondratas ir P. Garbauskis po 25 cent. ir J. Kučas 26 centus.

Per drag. P. Zaleskienę, Edmonton, Alta., gauta $1.75. Aukavo: P. Makaras 45 cnt.; Bineliunas, Ch. Shubz, S. Ploskus ir Claims po 25 cnt.; P. Biliunas, J. Sadauskas ir L. Lisuk po 10 centų.

Per drg. J. Nekrash, Edmonton, Alta., gauta aukų nuo SD KLSPD 4 kuopos $5.00.

Drg. J. Bernett, Hartford, Conn., atsinaujindamas metams prenumeratą paaukojo 50 ctn.

Per drg. J. Sakal, Kapuskasing, Ont., gauta $18.65. Aukavo: Joe Sakal ir K. Miškūnas po $5.00; L. Skunčikas $2.00; S. Zostautas $1.75; J. Kaczmarzyk $1.15; V. Jakne ir M. Seman po 30 cnt.; M. Levinsky 50 cnt.; Septyni (Neišskaitomos matomai svetimtaučių pavardės) po 25 cnt.; vienas 20 cnt.; keturi po 15 cnt. ir vienas 10 centų.

Per drg. P. Kirdeikį, Kapuskasing, Ont., gauta $16.05. Aukavo: D. Jokubaitis $4.00; K. Bliumas $2.00; Peter Kirdeikis, A. Markevich, K. Martinkus ir P. Titrenko po $1.00; J. Bliumas, P. Pugach; M. Patkus, A. Lukosa, J. Judelis ir Neišskaitomas po 50 cnt.; V. Mačiukonis, J. Stunkus, Dailidė, F. Jokubaitis, A. Lehett, D. Saurilak, K. Farmoluk, A. Moroz, J. Smith, A. Sidorchuk ir J. Dmitruk po 25 cnt. ir trys po 10 centų.

Per draugą A. Varnelį, Kapuskasing, Ont., gauta $4.25. Aukavo: A. Varnelis ir P. Dargužis po $1.00; G. Makasiv 50 cnt.; G. Paschuk 30 cnt.; trys po 25 cnt.; keturi po 15 cnt. ir vienas 10 cnt.

Per drg. P. Moskaitį, Kapuskasing, Ont., gauta $4.80. Aukavo: R. Gilevičius $2.00; J. Grigaliunas $1.00; šeši po 25 cnt. ir du po 15 cnt.

Per drg. P. Moskaitį, Kapuskasing, Ont., gauta $8.45. Aukavo: P. Moskaitis $2.00; M. Gordan $1.00; Visų kitų sunkiai išskaitomos pavardės. Vienas 50 cnt.; šešiolika po 25 cnt.; vienas 20 cnt.; trys po 15 cnt. ir trys po 10 centų.

Pastaba: Draugas Moskaitis rinko ant dviejų blankų, tuo būdu viso surinko $13.25.

Per drg. P. Masiokų, Kapuskasing, Ont., gauta $7.25. Aukavo: M. Valuntas $2.00; D. Masiokas ir K. Marcinkus po $1.50; J. Grigaliunas $1.00; N. Lukanavich ir J. Busch po 50 cnt. ir vienas 25 cnt.

Drg. Zostautas, Kapuskasing, Ont., atsinaujindamas metams prenumeratą paaukojo $2.00.

Per drg. V. Mikšį, Guelph, Ont., gauta $1.50. Aukavo: J. Slivinskas $1.00 ir V. Mikšys 50 centų.

Administracija

SERGA AKTYVI DRAUGĖ

MONTREAL, Que. — Pranešame, kad LLD 47-tos kuopos labai aktyvi draugė Malinauskienė sunkiai serga. Prašome draugių ir draugų aplankyti sergančią draugę. O moterų skyriaus vardu linkiu draugei kuogreičiausia pasveikti ir vėl sykiu su mumis darbuotis.

Marusia

SKAITYKITE KNYGAS

Knygos Veda į Apšvietą — Apšvieta į Laimėjimą
L.L.D. Kanados Veikiantis Komitetas Skelbiame Sekančių Knygų Išpardavimą:

GAMTA ir ŽMONĖS — Parašyta **M. Iljin.**
Ši knyga dar nesenai parašyta ir jau su didžiausiu įdomumu skaitoma įvairių tautų milijonų žmonių. Jos turiningumu, įdomumu ir geniališkumu, gabiu parašymu stebisi M. Gorkis ir kiti pasauliniai rašytojai. Knygoje atidengiama įvairios kovos formos su gamta, del žmonijos gerovės.
Knyga iš 320 pusl. Kaina $1.50. Dabar parsiduoda už $0.75

POVILAS JURKA — **Mikas Rasoda.**
Tai labai įdomi apysaka iš Amerikos lietuvių gyvenimo. Joje skaitytojas randa ne tik aprašymą šiurpingų scenų, romansų, bet ir naudingų pamokymų.
Knyga 318 puslapių. Kaina $1.00. Dabar parsid. už $0.50

STORIJA KLASIŲ KOVOS AMERIKOJE — **A. Bimba.**
Ši didžiulė knyga, nors mūsų neskaitlingos tautos autoriaus rašyta, šiandien skaitoma skaitlingųjų tautų darbo žmonių, kaipo brangiausias istorinis veikalas, kuris atidengia Amerikos darbo žmonių kovų eigą. Šioje knygoje skaitytojas kaip veidrodyje mato Amerikos darbininkų kovas nuo pat Amerikos atsiradimo ligi 1925 metų.
Knyga 608 puslapių. Kaina $2.25. Dabar parduod. už $1.00

JANONIO RAŠTAI.
Šio jauno vos 21 metą gyvenusio poeto raštai jau virš dvidešimts metų atgal rašyti, bet savo turiningumu, gabia rašyba, vaizdingumu dar ir šiandien yra puikiausiu vadovėliu daugeliui pradedančių ir jau praktikuojančių rašytojų. Knygoje telpa aprašymas Janonio gyvenimo, apysakų ir didžioji knygos dalis — darbininkiškos eilės.
Knyga 112 puslapių. Kaina $0.75. Dabar parduo. už $0.25

Platintojams duodame 10 nuošimčių nuolaidos. Kas su užsakymu prisiųs ir pinigus už knygas, tiems persiuntimą apmokėsime. Pavieniams asmenims kreditan nesiunčiame. Mažesnius užsakymus galite siųsti pašto ženklais.

Užsakymus adresuokite L.L.D. K.V.K. sekretoriaus vardu: **K. Kilikevičius, P. O. Station "D," Box 44, Montreal, Que.**

AŠTUONIESDEŠIMTS ŽMONIŲ ŽUVO RUMUNIJOJ

BUCHARESTAS, Gruodžio 26. — Besarabijoj, netoli Kišines miesto, vakar susidurė du traukiniai. Nelaimėje 80 žmonių žuvo ir 150 sužeista. Abu traukiniai buvo pilni kalėdų ekskursantų.

Už 20 mylių nuo Pragos skersai vieškelio ištempta virvė, kuri atžymi naują Čekoslovakijos ir Vokietijos rubežių. Savo pusę naziai tuoj "papuošė" su svastika.

Pranešimai

Toronto, Ont.

Ruoškimės Prie Naujų Metų Sutikimo!

Šiuomi pranešame, kad Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos pirmos kuopos **Metinis Balius** įvyks Naujų Metų išvakarėse, tai yra ateinantį šeštadienį, gruodžio 31 dieną vakare, visiems lietuviams gerai žinomoj svetainėj Labor Lyceum, 346-8 Spadina Ave.

Visą vakarą grieš geras lietuviškas dūdų orkestras, vadovaujamas draugo P. Samoškos.

Tai vienintėlis Toronto lietuvių parengimas, kuriame suėję šimtai lietuvių visą vakarą linksminsis ir sutiks Naujus Metus.

Prašome visus Toronto ir apylinkės lietuvius ir lietuves atsilankyti į šį didžiausį šokių vakarą ir balių. Taip pat primename tolimesnių apylinkių lietuviams, kad geriausia proga susitikti su daugumu Toronto ir apylinkės lietuvių yra šiame baliuje.

Draugijos nariai malonėkite atsinešti mokesčių knygeles, nes reikalingos kontrolei.

Įžanga tiktai 30 centų. Pradžia 7.30 val. vakare.

Parengimų Komisija

Kaip Gyvena Manitobos Farmeriai

AUSTIN, Man. — Senesnių gyventojų pasakojimais, kur dabar randasi akimi neužmatomi lygūs laukai, vasaros laiku apaugę liūliuojančiais gražiais javais, prieš 50-70 metų buvo drebuliniai neįžengiami miškai. Nebuvo geležinkelių, kelių, o buvo žvėrelių karalija ir vietomis vaikščiojo šios šalies gyventojai indijonai.

Pirmajam baltajam žmogui čionai įkėlus koją, žinoma, negalėjo būti jauku, bet kantrumas ir darbštumas nugalėjo viską. Šiandien tuose plotuose matome liūliuojančius javus, gražiai ir tvarkingai išvestus kelius, geležinkelių linijas ir raudonuojančias farmerių sodybas. Tas viskas liūdija žmogaus darbštumą. Karo ir pokariniais laikais, taupėsni farmeriai neblogai pragyveno, tokie neblogai pergyveno ir sunkiausius krizio laikus. Bet daugiau išlaidesniems ir neturtingiems teko įsiskolinti ir tos skolos gan sunkiai atsiliepia. Mat nupuolus javų ir gyvulių kainoms, daugumas neįstengia grąžinti skolų, o už jas reikia mokėti nuo šešių iki aštuonių nuošimčių. Taip tai daugelio sunkiai išdirbtus laukus paėmė bankai ir įvairios paskolų kompanijos, kurios kiek įmanydamos išnaudoja darbo žmogų.

Vakarų Kanadoj gana didelės farmos, tad jų apdirbimui naudojamos įvairios mašinos. Jos ir suėda farmerių pajamas, nes mašinomis verčiančiosios kompanijos nori uždirbti daugiau šimto nuošimčių. Pokariniais laikia buvo daug tokių farmų kur buvo nenaudojama arklio jėga, viską atlikdavo mašinos, tačiau užėjus kriziui, daugeliui teko atsisakyti nuo mašinų, nes mašinoms išlaidos pradėjo perviršyti farmos pajamas. Bet praėjusiais pora metų, pagerėjus javų ir gyvulių kainoms, vėl pastebimas didelis traktorių naudojimas laukų apdirbimui. Tik tas neilgam, nes šių metų žemos javų kainos ir vėl sujaudino farmerius. Dabar daugumas jau numato, kad vargiai galės išlaikyti kreditan paimtas mašinas.

Manitobos farmeriai yra įvairių tautų, tik dėja, lietuvių labai mažai. Kaž kodel Lietuvos artojas vengia arti Kanados žemę? Juk čia ją lengviau galima įsigyti negu kur nors kitur.

Oras šia žiema gana gražus. Baigiasi gruodžio mėnuo, bet šalčių dar visai mažai buvo, sniego taip pat labai mažai.

P. Liaukevičius

STUDIJUOJA ALASKOS VIEŠKELIO PLANUS

OTTAWA, Ont. — Kanados ministeris pirmininkas Mackenzie King paskelbė, kad paskyrė penkis asmenis studijuoti projektuojamo Alaskos vieškelio planą.

Apskaitliuojama, kad 2,200 mylių ilgio vieškelis, kuris prasidės nuo Jungtinių Valstijų rubežiaus, perkirs Britų Kolumbiją ir nusities į Alaską, kainuos 20 milijonų dolerių. Britų Kolumbijai, išlaidų padengimui, Jungtinės Valstijos suteiksią 15 milijonų dolerių paskolą.

Vieškelis turės didelę karinę svarbą, taip pat suriš Amerikos centrus su Kanados šiaure.

Joachim von Ribbentrop, Vokietijos užsienio reiklų ministeris, ir **Georges Bonnet**, Francijos užsienio reikalų ministeris, pasirašo po sutartimi, kuri pareiškia, jog Vokietija ir Francija sugyvens draugiškai. Bet jiems po šiuo dokumentu besirašant Musolinis pradėjo reikalauti Francijos žmonių, o nazių spauda tvirtinti, jog Vokietija Italijai bus ištikima.

Sąrašas Tim Buck Prakalbų Per Radio

* * *

TORONTO, Ont. — Draugas Tim Buck, kandidatas į kontrolierius kalbės iš stoties **CKCL** kalbė sekančiai:

* * *

Antradienį, gruodžio 27, nuo 10.45 iki 11.00 val. ryto ir nuo 8.00 iki 8.10 val. vakaro.

* * *

Trečiadienį, gruodžio 28, nuo 8.15 iki 8.30 val. vakaro.

* * *

Ketvirtadienį, gruodžio 29, nuo 8.00 iki 8.15 val. vakaro.

* * *

Penktadienį, gruodžio 30, nuo 10.15 iki 10.30 val. ryto ir nuo 8.15 iki 8.25 val. vakaro.

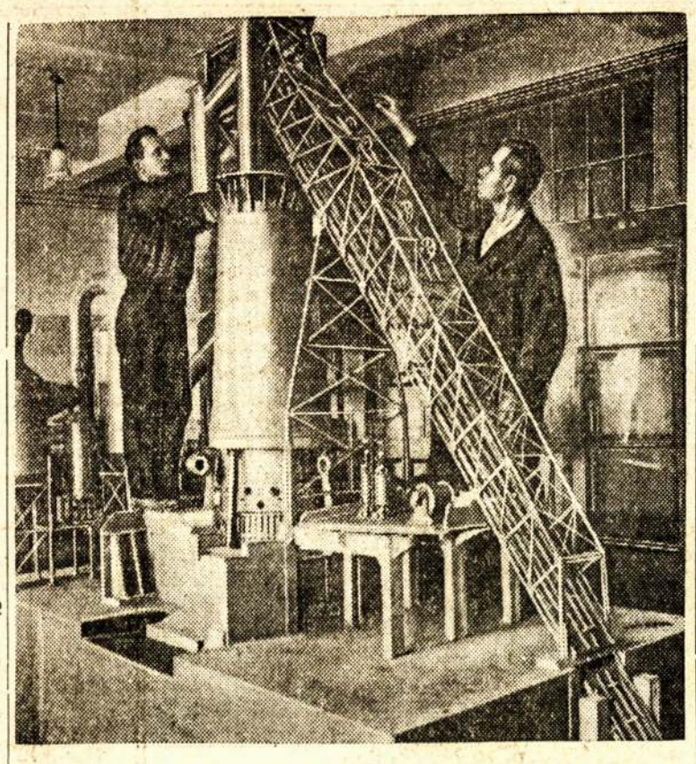

Naujos konstrukcijos Sovietų Sąjungos elevatorius grūdams laikyti, valyti ir malti.

Per Lietuvių Kalbos Mokyklėlę Jaunimas Gražiai Progresuoja

TORONTO, Ont. — Pereitą šeštadienį atsibuvo Lietuvių Kalbos Mokyklėlės Komiteto pastangomis suruoštas jaunuolių parengimas, apie kurį, kaip teko nugirsti iš dalyvių, labai gražiai atsiliepia. Pirma, tai kad mokinių tėveliai ir visi atsilankę turėjo progos pamatyti ir pasidžiaugti lietuvių jauną karta, kuri rodė savo sugabumus, o kita, tai mokyklėlės mokiniai ir visi atsilankę mažesnio amžiaus berniukai ir mergaitės, kurių buvo nemažas skaičius, turėjo gerą pramogą pasidžiaugti, nes del jų Toronto lietuvės moterys papuošė gražią eglutę, kuri švietė visokiomis spalvomis ir mirgėjo gražiais papuošalais, o kitas dar geresnis jaunuoliams "supryzas" buvo, tai kalėdų diedukas, kuris visus berniukus ir mergaites apdovanojo visokiomis dovanomis.

Dabar pažvelgkime į programą: atsidarius uždangai, draugė Mingilienė, komiteto narė, kuri labai daug darbo įdėjo tan parengiman, trumpai paaiškino kas rengia tą parengimą ir kokiam tikslui. Paskiau to vakaro pirmininkė Jaunuolė E. Koklytė išėjo su programa ir perstatė jauniausią mokyklėlės mokinę A. Alksninytę, kuri pasakė gražią eilutę. Paskiau E. Koklytė ir Indriūnaitė sudainavo anglų kalba duetą. Toliau A. Kutys, S. Jakavičius ir Sasnauskaitė gana sugabiai pasakė po eilutę. Tada prasidėjo veikalas.

Apie veikalą turiu pasakyti plačiau. Del šio veikalo dėka draugui Janauskui, nes jis su draugės B. Janauskienės pagelba parašė gražų dviejų veiksmų veikaliuką mokyklinio amžiaus jaunuoliams vaidinti ir atatinkantį kalėdų švenčių sezonui. Taipgi draugė B. Janauskienė, nors sirguliuodama, dėjo visas pastangas tą veikaliuką priruošti scenai. Daugiausia darbo turėjo padėti mokinant mergaites (snieguoles) šokti tam veikaliukui pritaikytus šokius. Vaidino: J. Mingilas — Petriuko; E. Koklytė — motinos; snieguoles: A. Melašiutė, V. Tamašiūnaitė, A. Meldažytės, G. Peškaitytė, V. Pažėraitė ir P. Vilkeliutė; J. Šinkūnas Kalėdų Dieduko; R. Yla su pritaikytais rūbais — kiškio; Rudzevičius, Jankaitis ir kiti berniukai ir mergaitės — mokinių roles. Apie veikaliuko perstatymą publika turi pati spręsti, bet mano nuomone, turint mintyj jų amžių ir, galima sakyti, kad dauguma jų dar tik pirmą sykį pasirodė scenoje, tai suvaidino gana gerai.

Po veikalo Strazevičiutė pašoko rusų šokį. Po to sekė eilutės, kurias pasakė: W. Daukantas, V. Radzevičius, L. Strazevičiutė, A. Belašiūtė, R. Yla, N. Jankaitis ir V. Alksninis. Keturi berniukai ir keturios mergaitės sudainavo Ant Tėvelio Dvaro. Taipgi visas mokyklėlės choras sudainavo pora dainelių. Ant galo dainavo: P. Vilkeliutė, E. Koklytė, G. Žaliaduonytė ir K. Indriūnaitė, galima sakyti, profesionališkai dainelę — Šaltyšius. Programai pasibaigus, išėjo su dideliu maišu dovanų Kalėdų Diedukas (J. Šinkūnas), kuris pirmiausia suteikė dovanas mokyklos mokiniams, o paskui ir visiems vaikučiams — mergaitėms ir berniukams, kiek tik jų buvo svetainėj. Reikia suteikti kreditas ir draugei A. Sarapaitei, kuri paskambino ant piano ir mandalino šokiams. Taipgi reikia suteikti pagarbą draugui Kučiui, kuris žiūrėdamas ir gėrėdamasis jaunimu pildančiu programą, kur ir jo du sūneliai dalyvavo, paprašė pirmininkės, kad jam duotų pasakyti kelius žodžius. Ir štai jis įvertindamas mokyklėlės svarbą, padarė atsišaukimą ir perėjo per svetainę su kepure susirnkdamas $3.87. Pats aukodamas $1.00, draugė Pečkaitienė $0.50 ir kiti smulkesniais. O ant pat galo smagiai muzikai griežiant visi linksminosi: kas šoko, kas linksmus pasikalbėjimus vedė, o mergaitės ir berniukai, gavę nuo Kalėdų Dieduko dovanų, džiaugėsi ir vaišino jomis savo tėvelius ir artimus. Tik vienas nemalonus man buvo įspėdis tai, kad tame linksmame pokylyj negalėjo dalyvauti tik viena mūsų mokyklėlės jaunutė sugabi mokinė — Vanda Skurdelytė; taipgi ir jos tėveliai, nes paskutiniu laiku ji smarkiai susirgo. Tad linkiu jai greit pasveikti ir vėl lankyti mokyklėlę.

Iš viršuj suminėtos to vakaro eigos matėte, kad ji buvo gan sudėtinga ir produktinga, o tas viskas savaime nepasidarė, reikėjo įdėti daug darbo ir pasišventimo tam priruošti, tad aš noriu paminėti ruošėjus ir reikia atiduoti jiems krėditas už tokį kilnų darbą — rūpinimąsi jaunimu. O ypač draugėms moterims, kurių pastangomis ir turėjom tokius džiuginančius parengimo rezultatus. Programos priruošimu ir visa prengimo eiga rūpinosi, kaipo mokyklėlės mokytojai, B. Janauskienė ir P. Pajuodis ir kada draugė B. Janauskienė negalėdavo atvykti del sveikatos, tai ją pavaduodavo draugas Janauskas. O pagaminimui eglai, tės, pasiūvimui mergaitėms ir kiškiui drabužių, ir supirkimu ir prirengimu dovanų, gana daug darbo įdėjo draugės: Mingilienė, Vilkelienė, Ylienė, Daukantienė, Paužienė, taipgi ir kitos draugės, kurios namuose rengė kokius nors dalykus del parengimo, kurių pavardžių dar neteko sužinoti. Bet turiu pasakyti, kad visoms draugėms, kurios kokiu nors darbu prisidėjo prie šio atsibuvusio parengimo reikia tarti didelį ačiū, nes kaip aš prisižiūrėjau, tai kitos draugės taip nuoširdžiai dirbo ir rūpinosi viskuom, kad šeštadienį, kada ypatingai draugėms moterims esti daugiau darbo prisiruošimui del sekmadienio, dirbo, galima sakyti, visą dieną svetainėje, "užmiršdamos" savo asmeninius reikalus.

Tad per Mokyklėlės Komiteto ir draugių moterų pastangas, turėjo pramogą suaugę ir jaunimas — "balių," o taipgi nuo to parengimo, kaip girdėti, atliks keletas dolerių ir tolimesniam mokyklėlės vedimui.

Mokyklėlės Komiteto Narys

Ketvirto Rajono Draugams ir Draugėms

Gerbiamieji Ketvirto Rajono draugai ir draugės, Liaudies Balso vajaus patrijotai, patrijotės, rėmėjai ir simpatikai. Kaip ta patarlė sako: "Liežuvį nežti, norisi kai ką pasakyti." Jau antri metai, kaip negyvenu jūsų teritorijoj ir nedirbu su jumis, bet tas patrijotizmas nedaleidžia užmiršti. Turiu džiaugtis jūsų pasisekimais.

Štai, randu Liaudies Balse, kad edmontoniečiai vajininkai atakuoja Coleman vajininkus, pranešdami, kad turi sukėlę $40.00. Tai beveik pusę Ketvirtam Rajonui kvotas sukėlė viena kuopa. O kur kitos kuopos? Juk Coleman mainieriai irgi nesnaudžia. Nepasiduos savo oponentams ir Lethbridge kuopos veikėjai: Gavėnas, Kunigiškis ir Samuolis, dalyvavęs Ispanijos kovose. Vancouver draugai irgi bruzda, atrodo, kad ir jie turi naujų jėgų. O kur Cadomin mainieriai: Kandrotas, Balsiai, Šiugždinis, Tripeika, kuris netingi rinkti aukas, aplanko ne tik lietuvius, bet ir kitataučius. Visi suminėti asmenys neblogai darbavosi praeituose Liaudies Balso vajuose. Reik tikėti, kad ir šiemet neapsileis.

Apie Edmontono kuopą, mano senos tėviškės kuopą, tenka pagalvoti. Kodel ten viskas taip gerai einasi. Tenai gyvendamas dalyvaudavau vajuose ir net vadovybėje vietą turėdavau, bet tokių gerų pasekmių nebūdavo. Manau, kad šiemet geriau einasi del to, kad šiemet vajuj vadovauja draugės moterys, kurios tam darbui turi daugiau sugabumo ir pasiaukavimo. Girdžiu, kad draugė P. Zaleskienė vajaus pradžioj jau prisiuntė 11 skaitytojų, o tenaitinius lietuvius galima suskaityti ant pirštų. Matomai, kad draugė sugeba atlikti tokį darbą, kurio nei viena šeima nei pavienis nebūtų galėjęs atlikti. Jei kitų kolonijų draugės, kur yra tūkstančiai lietuvių, taip sugebėtų atlikti darbą, tai būtų puiku.

P. Joneliūnas

PALEIDO PO KAUCIJA PADLOCK ĮSTATYMO AUKAS

KVEBEKAS. — Užstačius pusketvirto tūkstančio dolerių paranką, šiomis dienomis buvo paleisti iš kalėjimo Lessard ir Drouin, sėdėję po šešias savaites kalėjime.

Miškų Darbininkai, Stokite į Uniją!

KAPUSKASING, Ont. — Šiuo laiku darbininkų organizavimosi į unijas reikalas yra daug didesnis, negu kada nors pirmiau. Juk pirmiausia unijos kovoja su kompanijomis už darbininkų būklės pagerinimą, didesnį atlyginimą ir prieš mėtymą iš darbo. Antra, darbininkų unijos šiais laikais suvaidina nemažą politinę rolę. Jos kovoja prieš fašizmą ir prieš visus reakcininkus, užsimojančius ant demokratinių teisių. Daugelyje vietų unijos dalyvauja įvairiuose rinkimuose ir ten kelia demokratiškus obalsius. Šitas judėjimas dabar daug didesnis, negu pirmiau ir vietomis niekas nepajėgia jo sulaikyti.

Tokius faktus matydami unijų vadovybė, dabar metėsi tarptautinėm jėgom kuodaugiausia stiprinti unijas ir jas jungti į bendrą uniją — į A. F. L., kuri yra glaudžioj vienybėj su C.I.O.

Šiaurės Ontarijos miškų darbininkai pajuto unijos reikalingumą. Į pagalbą atėjo Port Arthur ir Timmins apylinkėse veikianti miškų darbininkų unijos lokalai. Jų pastangomis šiaurės Ontarijoj atsirado visa eilė organizacinių komitetų, suteikta reikalingos informacijos ir dabar neblogiausiai darbas varomas pirmyn. Tačiau to neužtenka, reikalinga atidaryti daugiau skyrių ir į juos traukti didesnį skaičių miškų darbininkų. Netolimoj ateityj tikimes atidaryti lokalinius ofisus Hearste, Kapus kasinge, Cochrane ir kituose šiaurės Ontarijos miesteliuose ir tuo būdu visus miškų darbininkus suvienyti į vieną galingą "Lumber and Sawmill Workers" uniją, kuri yra Amerikos Darbo Federacijos dalimi. Stengiamės unijinę veiklą ant tiek išplėsti, kad miškų industrijos darbininkai iki ateinančio sezono būtų stipriai suorganizuoti ir vieningai galėtų paklibinti miškų baronus. Juk jie bemaitindami mus supuvusiu maistu ir įvairiais būdais besukdami mūsų uždarbius užtektinai prigėrė mūs prakaito.

Miškų darbininkų susiorganizavimui kliudė pati padėtis. Štai kempės išskirstytos po plačiausią apylinkę, tad del nepaprasto atstumo dažnai nepasiekiamos unijos organizatoriams, bet būtinai reikia suorganizuoti visų kempių darbininkus. Todel atsišaukiu į visų kempių progresyvius darbininkus arba, kitaip sakant, suprantančius organizacinę svarbą, prašydamas stoti talkon. Kur begyventumėt, kurioj kempėj besirastumėt, stokite į uniją ir kalbinkit į ją stoti savo bendradarbius bei pažįstamus! Nelaukite kol bosai suvarys per prievartą į apgavingas unijas! Būkime darbininkų reikalų ginančios unijos garbingais tvėrėjais!

Kas sutinkate stoti unijon, parašykite aplikaciją ir su vienu dolerių įstojimo mokesčio pasiųskite žemiau nurodytu antrašu. Narinės duokles sutvarkysime vėliau. Ne tik patys sutikite, bet gaukite ir narių. Aplikacijoms užpildyti nereikia didelio mokslo: ant paprasto popierio parašykite savo vardą, pavardę, kompanijos vardą, kempės numerį ir apylinkės pavadinimą. Del pavardžių išdavimo nesirūpinkite! Unija niekam neišduos jūsų pavardžių. Narių sąrašas paliks slaptybėj iki priversime kompanijas pripažinti mūsų uniją.

Laukiu jūsų pritarimo.

Organizatoriaus pareigom įgaliotas, **Stanley Stanks,**
P. O. Box 106,
Kapuskasing, Ont.

Tel. EL. 6579 — WA. 8714
BOYKACH & BOYKACH
Real Estate Agental
Parduodame ir išrenduojame namus ir farmas. Iškolektuojame rendas.
Kas turite tų reikalų, kreipkitės pas mus.
Daugeliui lietuvių esame patarnavę.
133 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

Svetainei Pirkti Komiteto Pranešimas

WINNIPEG, Man. — Šiuomi pranešame, svetainės išmokėjimui aukų rinkimas eina pirmyn. Darbuojasi winnipegiečiai, pradeda atsiliepti ir kitos kolonijos.

Štai, paskutiniu laiku paaukavusių bei pasidarbavusių pavardės: penkis dolerius paaukavo N. Rakauskas, du doleriu paaukavo Dicioris Yoniškis; po vieną dolerį paaukavo Horbus, Mrs. Kuk, Vitkienius. Smulkiais surinkta $3.50. Šiuos pinigus surinko draugas Bukauskas ir draugė Samulaitienė.

Draugas Ginkus surinko sekamai po du doleriu aukavo: K. Musteikis ir J. Kozak; penkis dolerius aukavo V. Zasinas; po vieną dolerį aukavo V. Klusas ir P. Taucas. Smulkiais surinko $1.75.

Juozas Savickas, iš Westborn, Man., prisiuntė $5.00. Draugas Meidus iš Central Patricia, Ont., prisiuntė $21.00, suaukavo sekami draugai: T. Meidus — $10.-00, S. Ilekys — $10.00, V. Dabašinskas — $1.00.

Visiems viršuj paminėtiems draugams svetainei pirkti komitetas visų Winnipego lietuvių vardu taria širdingą ačiū.

Štai dar ką rašo kitų kolonijų draugai:

"Brangūs idėjos draugai! Mes, miškų kirtėjai, pamatę spaudoj jūsų atsišaukimą, kad jūs po bendro fronto vėliava siekiate įsigyti kultūrinio darbo vedimui įstaigą, vienbalsiai užgiriame jūsų žygį ir sulyg išgalės remiame. Su šiuo laišku prisiunčiu trylikos dolerių pašto perlaidą. Juos suaukavo sekanti draugai: K. Mickūnas, S. Zostautas paaukavo po penkis dolerius ir L. Skunčikas, J. Sokol ir P. Mockaitis paaukavo po vieną dolerį. Tai bus jūsų svetainės pirkimui parama. Linkime winnipegiečiams gero pasisekimo ir toliau darbuotis po bendro fronto vėliava, nes kur vienybė, ten ir galybė. Su draugiška pa garba, **S. Zostautas, Camp 27, Kapuskasing, Ont.**"

Nežiūrint, kad šiais metais yra gana sunkios miškų kirtėjų aplinkybės, nekokie uždarbiai, bet iš draugų laiškelio matosi, kad jie didžiai remia mūsų užsibrėžtą darbą. Už tai mūsų komitetas Winnipego lietuvių vardu taria draugams proletarišką ačiū.

Draugas K. Beniušis, pirmiau paaukavęs penkis dolerius, dabar numatydamas reikalą paaukavo šešias kėdes, aštuoniolikos dolerių vertės. Tai geras pavyzdys. Kadangi K. Beniušis turi krautuvę, kurioje galima visko rasti, tad visi lietuviai privalėtų eiti reikalingų daiktų nusipirkti pas jį, nes jis mus irgi palaiko. Taip pat paremia ir mūsų spaudą, ypatingai Liaudies Balsą. Todel visų lietuvių pareiga yra eiti pas K. Beniušį, o ne pas kokį kitatautį, kuris galimai nieko neremia.

Gautas laiškas iš Toronto, nuo SDKLSPD pirmos kuopos sekretoriaus J. Barčo. Draugas praneša, jog torontiečiai parems mus ir rengiasi prie darbo.

Draugė P. Matulaitytė iš Montrealo praneša, kad LLD 137 kuopa irgi jau dirba planus, kaip pasekmingiau sukelti del winnipegiečių svetainės finansų.

Kaip matosi, tai gali būti didelė kova tarp Toronto ir Montrealo. Duosis matyt kas išeis pirmuoju. Sudburys su Red Lake irgi nesnaudžia. O kitos kolonijos rengiasi atakuoti viena kitą. Winnipegiečiai su dideliu atsargumu tėmija ir laukia kada prasidės pirmieji veiksmai. Mūsų žvalgų pranešimu, pirmieji mūšiai prasidės tarp Toronto ir Montrealo, Sudburio ir Red Lake, St. Antonijos ir Pikle Crow. Liaudies Balsas irgi turės daug darbo aprašyti visą eigą.

Svetainės Pirkimo Komitetas

Lit. TSR Knygų Rūmų Knygų Saugykla